

МОДЕЛ ЗА МОНИТОРИНГ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ВЪРХУ ПРОВЕЖДАНЕТО ОТ ЕС ПОЛИТИКИ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕТО ИМ С НОРМИТЕ И ПРИНЦИПИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Модел за провеждане на мониторинг от НПО върху политики по отношение съответствието им с нормите и принципите на европейското законодателство и политики, изготвен в рамките на проект "Изграждане и повишаване на капацитета на СГО за участие в процеса на формиране и прилагане на политиките на ЕС при сътрудничество с администрацията" по Оперативна програма "Административен капацитет" с финансиране от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.

**МОДЕЛ ЗА МОНИТОРИНГ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ
ВЪРХУ ПРОВЕЖДАНЕТО ОТ ЕС ПОЛИТИКИ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕТО ИМ С
НОРМИТЕ И ПРИНЦИПИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО.**

**Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна
програма "Административен капацитет", съфинансирана от
Европейския съюз чрез Европейския социален фонд.**

www.opac.government.bg

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ИЗТОЧНИЦИ И ПРИНЦИПИ НА ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

3

1. ПРАВНА ОСНОВА	4
2. ПРОЦЕДУРА ПРИ НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЧЛЕНСТВОТО В ЕС	5
3. СЪДЕБНИ СПОРОВЕ ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	7
4. ПРОТИЧАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВАТА ПРЕД СЪДА	9

II. КООРДИНАЦИОНЕН МЕХАНИЗЪМ ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ В БЪЛГАРИЯ

13

1. РАБОТНИ ГРУПИ КЪМ СЪВЕТА ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ	14
2. СЪВЕТ ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ	20
3. МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ	20
4. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЧЛЕНСТВОТО В ЕС	21

III. ПРЕДЛАГАН МОДЕЛ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА МОНИТОРИНГ ОТ НПО ЗА СЪОТВЕТСТВИЕТО НА ПРИЛАГАНЕТО ПОЛИТИКИ С НОРМИТЕ И ПРИНЦИПИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

22

1. СГО - ИЗТОЧНИК ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА НЕЗАВИСИМ АНАЛИЗ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ	22
2. ПРЕДПРИЕМАНЕ НА КОРИГИРАЩИ ДЕЙСТВИЯ	23
3. ИНСТИТУЦИОНАЛНО УКРЕПВАНЕ И ФОРМИРАНЕ НА ПАРТНЬОРСТВА	23

IV. ЕВРОПЕЙСКИТЕ ПОЛИТИКИ И КОНСУЛТАТИВНИЯТ ПРОЦЕС

27

1. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА	27
2. ПОЛИТИКАТА НА РЕГИОНАЛНО ПЛАНИРАНЕ КАТО ЧАСТ ОТ ОБШИРНИЯ ПРОЦЕС НА МЕСТНО РАЗВИТИЕ	31
3. РЕГИОНАЛНО ПЛАНИРАНЕ И АНТИКОРУПЦИОННИ ВРЪЗКИ	32
4. БЮДЖЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА 2007-2013	33
5. ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ В РЕГИОНАЛНИТЕ ПРОЦЕСИ НА ПЛАНИРАНЕ	35
6. РЕГИОНАЛНО ПЛАНИРАНЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ	37
7. ПРОЦЕСЪТ НА КОНСУЛТАЦИИ В БЪЛГАРИЯ ЗА НОВИЯ ПЛАНОВ ПЕРИОД 2007-2013	39

ИЗВОДИ

42

ПРИЛОЖЕНИЯ

44

Мониторингът върху провежданите политики за съответствието им с нормите и принципите на европейското законодателство е комплексен процес, който включва наблюдение на прилагането на основните принципи, залегнали в учредителните договори на ЕС и ЕО и на вторичното законодателство на Съюза. По същество мониторингът обхваща всички източници на правото на ЕС.

ЕС и Европейските общности са основани като класически международни организации, но в същото време на техните институции е дадено правомощието да създават правнозадължителни текстове, които са обвързващи не само за държавите-членки, но и за техните граждани. Правото на Европейския съюз се подчинява на вътрешното разделение: първично и вторично право. Първичното право представлява учредителните договори и договорите за присъединяване към ЕС на новите страни-членки. Към тях се прибавят и декларациите, приети от Съвета на ЕС или от държавите-членки. Декларациите не са правнообвързващи, но имат значение при тълкуването на правото (с решение на Европейския съд).

Вторичното право на ЕС включва законодателството (регламенти, директиви, решения, препоръки, становища), създадено от институциите на ЕС въз основа на дадените им в рамките на първичното право правомощия.

Към източниците на правото принадлежат и международните договори с трети страни или общите принципи на общностното право.

Основните принципи на правото на ЕС са два:

1) принципът на върховенство (примат) на правото на ЕС (*англ.: Primacy of EC Law*) над националното;

2) прякото действие (директния ефект) на правото на ЕС (*англ.: Direct Effect*). Някои правни действия на ЕС (например регламентите и решенията) незабавно и пряко предоставят на физическите и юридическите лица задължения и права, които трябва да бъдат съблюдавани и признати от националните съдилища.

Съветът има най-важните законодателни правомощия. В областите, в които се прилага процедурата по съвместно вземане на решения, законодателните правомощия се упражняват съвместно от Съвета и от ЕП. Съветът често делегира права на ЕК за предприемане на мерки по прилагането на законодателството.

Институциите на Общността могат да приемат вторични правни действия (актове) в първия стълб на ЕС. Те обаче нямат това правомощие във втория и третия стълб, където се използват специфични инструменти, характерни за класическото международно публично право.

Договорите дефинират следните вторични правни актове:

Регламентите (*англ.: Regulation*) са задължителни във всички свои части и се прилагат пряко във всички държави-членки. Не се изискват никакви други законодателни

Регламентите (англ.: *Regulation*) са задължителни във всички свои части и се прилагат пряко във всички държави-членки. Не се изискват никакви други законодателни действия за включването им в правната система. Използват се в сфери, които изискват по-стриктни разпоредби.

Директивите (англ.: *Directive*) са задължителни само по отношение на постигане на предвидените в тях цели. Те се използват за по-общо уреждане на определени въпроси и изискват от всяка страна-членка хармонизация на националното с общностното законодателство чрез механизма на вътрешнодържавното транспониране на нормативните текстове и реализиране на европейски норми и изисквания. Всяка страна-членка може да определи сама по какъв начин набеязаната в директивата цел може да бъде постигната най-добре.

Решенията (англ.: *Decision*) са задължителни във всички свои части, но само за тези субекти, до които са адресирани. Адресати на решението могат да бъдат физически и юридически лица или държава-членка.

Препоръките и мненията (англ.: *Recommendations and Opinions*, фр.: *recommandation* и *avis*) не са правно задължителни. Те включват становищата на ЕК или на Съвета.

В Съвета на ЕС все по-често се прилага практиката на приемане на т.нар. актове без правнообвързващ характер (англ.: *Soft Law*), т.е. документи, чиято форма не произхожда от Договорите. Най-често става въпрос за резолюции или заключения на Съвета. Приемането на документи, които нямат формално отражение в Договорите става с консенсус. Според формулировката на Европейския съд тези документи не са правнозадължителни, но имат значение за тълкуването на правото.

ПРАВНА ОСНОВА

Всеки правен инструмент, приет от Съвета, ЕП или ЕК трябва да се опира на правна основа или основи (по формата определена в Договорите). При липсата на такава правна основа (делегация) остава правната компетентност на държавите-членки. Като правна основа може да се използва и т.нар. **клауза за гъвкавостта** (англ.: *Flexibility Clause*). Когато Съветът констатира необходимост от предприемането на законодателни мерки, за да бъде постигната някоя от целите на Европейската общност в областта на вътрешния пазар, а Договорите не предвиждат такава правна основа, може да бъде използвана клаузата за гъвкавостта. Съветът решава сам дали тя да бъде използвана на базата на предложение от ЕК и след консултация с ЕП.

Въпросът за правната основа често е предмет на дискусии, не на последно място заради това, че изборът в дадена област може да бъде използван като средство за политически контрол, тъй като правната основа определя процедурите по вземане на решения и начина на гласуване в Съвета (единодушно или с квалифицирано мнозинство). Когато се използва грешна правна основа, Европейският съд може да определи приетия документ за невалиден.

Важен елемент за осъществяване на мониторинг на спазването на европейското законодателство е неговото познаване:

Важна търсачка за правни текстове е **EURLEX** (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) В нея могат да бъдат намерени валидните актове (в глава „Legislation“).

Официален вестник на Европейския съюз (*Official Journal – OJ*) се публикува на хартиен носител, както и в Интернет на адрес: <http://eur-lex.europa.eu/JOIndex.do?ihmlang=en> и се дели на следните части (т.нар. серии):

- **L** серия (законодателство) – съдържа първични и вторични актове на правото на ЕС и най-вече текстовете на регламенти, директиви и решения, чието публикуване е задължително;
- **C** серия (информация, предварителни актове, бележки – *англ.: notices*) – съдържа информация за органите и институциите на ЕС, предварителни законодателни предложения, предупреждения за жалби в Европейския съд, бележки от заседанията на ЕП, съобщения на Икономическия и социален комитет и Комитета на регионите, резолюции и декларации на Съвета;
- **S** серия (допълнителни – *англ.: supplement*) – съдържа всички процедури за възлагане на обществени поръчки, обявявани в рамките на ЕС, които надхвърлят определен финансов праг. Серия S може да бъде открита чрез търсачката TED: <http://ted.europa.eu/>

ПРОЦЕДУРА ПРИ НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯ, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЧЛЕНСТВОТО В ЕС

За осъществяване на мониторинг върху прилагането на европейското законодателство е необходимо добро познаване на европейската правна материя

Процедура при неизпълнение на задължения, произтичащи от членството в ЕС (*англ.: infringement procedures*) и **Съдебна процедура пред Съда на ЕС**

Една от основните задачи и отговорности на Европейската комисия е контролът върху прилагането на европейското законодателство в държавите-членки на ЕС. Когато националното законодателство не съответства на европейските изисквания или при неспазване на законодателството, ЕК е длъжна да започне процедура по неизпълнение на задълженията (*англ.: infringement procedure*) срещу съответната държава-членка. Подобна процедура може да бъде инициирана от ЕК след направено собствено проучване или сигнал от заинтересовани страни. Възможни са следните случаи:

- В срока за транспониране и нотифициране държавата-членка не е нотифицирала национални законодателни мерки, транспониращи съответната директива (*англ.: infringement*

for non-notification). В подобен случай не е необходимо вземане на решение от страна на Колегиума на комисарите (*англ.*: College), а се взема решение по т.н. процедура на изпълномощаване.

- Европейското законодателство не е транспонирано напълно или е транспонирано неправилно (*англ.*: infringement for non-transposition).
- Европейското законодателство е транспонирано, но практически не се прилага (*англ.*: infringement for non-application).

За започване на процедура по неизпълнение на задълженията заради непълно транспониране, неправилно прилагане или неспазване на законодателството е необходимо решение на Колегиума на комисарите. Годишно се приемат 4 доклада (обикновено през месеците март, юни, септември и декември), с които ЕК взема решение по пакет от всички забелязани нарушения (около 1500 - 2 500 случая за целия ЕС). При случай от спешен характер е възможно да бъде взето решение и извън тези четири доклада.

Процедурата преминава през следните по-важни официални стъпки (възможни са предхождащи неофициални контакти под формата на експертни срещи, искания за предоставяне на информация и др.):

1. При констатирано нарушение на европейското законодателство Европейската комисия изпраща **Писмо за официално предупреждение** (*англ.*: Letter of formal notice) до държавата-членка, в което посочва основанието, на което ЕК счита, че е нарушено европейското законодателство. Поставя се срок за отговор, който обикновено е два месеца. Писмото се изпраща до Постоянното представителство на държавата-членка, като във всяко Постоянно представителство има определен координатор по въпросите на процедурите по неизпълнение на задълженията (*англ.*: infringement coordinator). Обикновено на тази фаза се насърчават неформалните контакти между държавата-членка и експертите от Европейската комисия.

2. Когато отговорът не удовлетворява ЕК се изпраща **Мотивирано становище** (*англ.*: Reasoned opinion). Отговорът също следва да се предостави в рамките на два месеца. По време на тази част от процедурата обикновено не се провеждат неформални консултации между държавите-членки и ЕК.

3. При продължаващо неизпълнение на европейските изисквания Европейската комисия сезира Съда на ЕС, който може да вземе осъдително или оправдателно решение спрямо съответната държава-членка. Държавите се представляват в Съда от специализирано звено от т.нар. „правителствени агенти“.

4. При неизпълнение на решението на Съда (случаите на подобно неизпълнение от страна на държави-членки са много малко) е възможно Съдът да наложи финансови санкции, които да се заплащат до момента на изпълнение на европейските изисквания.¹

В България координацията по подобни процедури се осъществява от администрацията на Министерски съвет както по отношение на досъдебната фаза (тоест пред ЕК), така и по отношение на съдебната фаза от процедурата.

¹ Начинът за определяне на финансовите санкции е заложен в Съобщение на Комисията за прилагането на чл. 228 от Договора за Европейската общност - СЕК (2005) 1658

СЪДЕБНИ СПОРОВЕ ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Съдебни спорове по прилагане на европейското законодателство

Независимо от инициатора на спора по спазването на европейското законодателство, Европейският съд (Съдът на Европейските общности) е институцията, в рамките на която се решават споровете.

С оглед на възложената му задача, на Съда са предоставени ясно определени правомощия, които се упражняват в рамките на производството по препращане за даване на преюдициално заключение, както и по различни видове иски.

Видове производства:

- **Препращане за даване на преюдициално заключение**
- **Иск за установяване на неизпълнение на задълженията**
- **Иск за отмяна**
- **Иск за установяване на неправомерно бездействие**
- **Обжалване**
- **Преразглеждане**

• Препращане за даване на преюдициално заключение

Съдът работи в сътрудничество с всички съдилища на държавите-членки, които са компетентни да прилагат правото на Общността. За да се осигури ефективно и еднакво прилагане на общностното право, както и за да се избегне всяко противоречиво тълкуване, националните съдии могат, а понякога са длъжни, да се обърнат към Съда за уточнение на въпрос по тълкуването на общностното право, например да проверят дали то е спазено във вътрешното им законодателство. Препращането за даване на преюдициално заключение може също така да има за цел да провери валидността на даден акт на общностното право.

Съдът отговаря не чрез обикновено становище, а чрез акт под формата на решение или мотивирано определение. Националният съд, до който те са адресирани, е длъжен да се съобрази с даденото тълкуване при решаването на висящия пред него спор. Решението на Съда е задължително и за другите национални съдилища, пред които е повдигнат идентичен въпрос.

Препращането за даване на преюдициално заключение е и средството, чрез което всеки европейски гражданин може да потърси тълкуване на засягащите го общностни правила. Въпреки че препращането може да бъде направено само от национално съдилище, в производството пред Съда могат да участват всички страни в производството пред националния съд, както и държавите-членки и европейските институции. По тази причина значителен брой от водещите принципи на общностното право са изведени от преюдициалните въпроси, повдигани от националните съдилища.

• Иск за установяване на неизпълнение на задълженията

Той позволява на Съда да контролира съблюдаването от страна на държавите-членки на задълженията, произтичащи от общностното право. Сезирането на Съда се предхожда от предварителна процедура, проведена от Комисията, която има за цел да предостави на държавата-членка възможност да даде отговор на отправените срещу нея обвинения. Ако тази процедура не доведе до прекратяване на неизпълнението от страна на държавата-членка, пред Съда може да бъде предявен иск за установяване на нарушение на общностното право.

Искът може да бъде предявен или от Комисията (на практика в почти всички случаи), или от държава-членка. Ако Съдът установи неизпълнение на задължение, държавата е длъжна да го преустанови незабавно. Ако, след повторно сезиране от Комисията, Съдът установи, че съответната държава-членка не е изпълнила решението му, той може да постанови заплащането на еднократно платима сума и/или периодична имуществена санкция.

• Иск за отмяна

Чрез иска за отмяна ищецът претендира отмяна на акт, приет от общностна институция (регламент, директива, решение). Съдът има изключителната компетентност да се произнася по исковете, предявени от държава-членка срещу Европейския парламент и/или срещу Съвета (с изключение на актовете на Съвета в областта на държавните помощи, дъмпинг и изпълнителни правомощия) или предявени от една институция на Общността срещу друга. Първоинстанционният съд е компетентен да разглежда като първа инстанция всички други искове от този вид, и по-специално исковете, предявени от частни лица.

• Иск за установяване на неправомерно бездействие

С него се дава възможност на Съда да осъществи контрол за правомерността на проявено бездействие от страна на общностните институции. Такъв иск обаче може да бъде предявен само след като съответната институция е била поканена да предприеме действия. След като се установи неправомерността на бездействието, тази институция следва да предприеме нужните мерки за отстраняване на нарушението. Компетентността по разглеждане на искове за установяване на неправомерно бездействие се поделя между Съда и Първоинстанционния съд съгласно същите критерии, валидни за исковете за отмяна.

• Обжалване

Съдът може да бъде сезиран с жалби срещу решенията и определенията на Първоинстанционния съд, но само по правни въпроси. Ако жалбата е допустима и основателна, Съдът отменя решението на Първоинстанционния съд. Съдът може да реши делото по същество, ако стадият на производството го позволява. В противен случай той следва да върне делото на Първоинстанционния съд, който е обвързан чрез постановеното по жалбата решение.

• Преразглеждане

Решенията на Първоинстанционния съд, постановени по жалби срещу решения на Съда на публичната служба, могат да бъдат преразглеждани от Съда само по изключение.

ПРОТИЧАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВАТА ПРЕД СЪДА

Независимо от вида на делото, то включва винаги писмена, а обикновено и устна фаза, провеждана в открито заседание. При все това, необходимо е да се прави разграничение между препращането за даване на преюдициално заключение и другите искиове, известни като „преки искиове“.

Сезиране на Съда и писмено производство

• **при препращане за даване на преюдициално заключение**

Националното съдилище отнася до Съда въпроси, свързани с тълкуването или с преценката на валидността на общностна разпоредба, обикновено под формата на съдебен акт в съответствие с националните процесуални правила. След като искането бъде преведено на всички общностни езици от служба „Преводи“, на Съда, секретарят съобщава постъпилото искане, както на страните в производството пред националния съд, така и на всички държави-членки, и на институциите. Публикува се съобщение в Официален вестник на Европейския съюз, в което, *inter alia*, се посочват участващите в процеса страни и съдържанието на въпросите. Страните, държавите-членки и институциите имат на разположение два месеца, за да представят пред Съда писмените си бележки.

• **при преки искиове**

Съдът трябва да бъде сезиран с искова молба, адресирана до секретариата. Секретарят публикува в Официален вестник на Европейския съюз съобщение за исковата молба заедно с описание на основанията и исканията на ищеца. Същевременно, исковата молба се връчва на ответната страна, която има на разположение един месец, за да представи писмена защита. Ищецът има право на реплика, а ответникът на дуплика, като и в двата случая срокът е едномесечен. Сроковете за депозиране на тези документи следва да се спазват, освен в случай на отсрочка, допусната от председателя.

И при двата типа искиове председателят и първият генерален адвокат определят съответно съдия-докладчик и генерален адвокат, които да следят за развитието на производството.

Подготвителни действия и доклад за съдебното заседание

При всички производства след приключването на писменото производство страните се поканват да посочат в срок от един месец дали и защо желаят да бъдат проведени устни състезания. След прочитане на доклада на съдията-докладчик и след изслушване на генералния адвокат, Съдът преценява необходимостта от действия за разследване по делото, на какъв съдебен състав то следва да бъде

разпределено и дали да се проведат устни състезания, чиято дата се определя от председателя. В нарочен доклад за съдебното заседание съдията-докладчик обобщава приведените факти и доводи на страните по делото, и на встъпилите в производството страни, ако има такива. По време на съдебното заседание този доклад, изготвен на езика на производството, става обществено достояние.

Публично съдебно заседание и заключение на генералния адвокат

Устните състезания се провеждат в публично заседание пред решаващия съдебен състав и генералния адвокат. Съдиите и генералният адвокат могат да задават на страните въпроси, които намират за подходящи. Няколко седмици по-късно, отново в публично съдебно заседание, генералният адвокат представя заключението си пред Съда. В него той прави подробен анализ на юридическите аспекти на спора и предлага напълно независимо от Съда своя отговор на поставения проблем. С това приключва устното производство. Ако се счита, че делото не повдига нов правен въпрос, Съдът може да реши, след като изслуша генералния адвокат, че то ще се гледа без представяне на заключение.

Съдебни решения

Съдиите се съвещават на базата на проекторешение, изготвено от съдията-докладчик. Всеки от съдиите от съответния съдебен състав може да предложи изменения в проекта. Решенията на Съда се вземат с мнозинство от гласовете на съдиите, особени мнения не се излагат. Решенията се подписват от всички съдии, участвали в съвещанието, а диспозитивът се произнася в публично заседание. Съдебните решения и заключенията на генералните адвокати са достъпни на интернет страницата на Съда в деня на произнасянето или прочитането им. В повечето случаи те впоследствие се публикуват в Сборник със съдебна практика на Съда и на Първоинстанционния съд.

Особени производства

• мотивирано определение

Когато отнесенят за даване на преюдициално заключение въпрос е идентичен с въпрос, по който Съдът вече е бил призван да се произнесе или когато отговорът на този въпрос не повдига основателни съмнения, или може да бъде изведен от съдебната практика, Съдът, след изслушване на генералния адвокат, може да се произнесе с мотивирано определение, като се позове на вече произнесеното решение по този въпрос или на съответната съдебна практика.

• ускорено производство

Ускореното производство дава възможност на Съда да се произнесе в кратки срокове по особено неотложни дела чрез скъсяване на сроковете и пропускане на някои стадии на производството. По молба на една от страните и след като е изслушал другите страни, председателят на Съда може да реши дали особената

спешност на делото изисква използване на ускореното производство. Ускорено производство е предвидено също и по отношение на препращането за даване на преюдициално заключение. В тези случаи молбата изхожда от националното съдилище, което сезира Съда.

• **обезпечително производство**

Обезпечителното производство цели да спре акт на институция, който при това е и предмет на иск, или допускането на всякакви други временни мерки, необходими за предотвратяване на значителна и непоправима вреда за някоя от страните.

Съдебни разноси

Производството пред Съда е безплатно. От друга страна, Съдът не поема разностите за адвокат, имащ право да практикува пред съд на държава-членка, който трябва да представлява страните. Въпреки това, ако страна по спора се намира в невъзможност да понесе съвкупността или част от разходите по производството, тя може без да е представлявана от адвокат да направи искане за предоставяне на правна помощ. Към искането следва да бъдат приложени всички доказателства за необходимостта от такава помощ.

Езиков режим

При всички преки иски е езикът, на който е изготвена исковата молба (всеки един от официалните езици на Европейския съюз), е „език на производството“ тоест езикът, на който ще се развива производството. При препращанията за даване на преюдициално заключение език на производството е този на националното съдилище, отнесло въпроса до Съда. Дебатите при съдебните заседания се превеждат симултанно, според нуждите, на различни официални езици на Европейския съюз. Съдиите се съвещават без устни преводачи на общ език, който по традиция е френският.

СХЕМА НА ПРОИЗВОДСТВОТО

ПРОИЗВОДСТВО ПРЕД СЪДА		
Преки искове и жалби		Препращане за даване на преюдициално заключение
Писмена фаза		
искова молба; връчване на исковата молба на ответника от секретариата; публикуване на съобщения за иска в <i>Официален вестник на Европейския Съюз</i> (серия C); [временни мерки] [встъпване] писмена защита/писмен отговор; [възразжение за недопустимост] [реплика и дуплика]	[искане за предоставяне на правна помощ] определяне на съдия-докладчик и на генерален адвокат.	решение за препращане на националното съдилище; превод на останалите официални езици на Европейския съюз; публикуване на преюдициалните въпроси в <i>Официален вестник на Европейския Съюз</i> (серия C); съобщаване на страните по производството, на държавите-членки, на общностните институции, на държавите от ЕИП и на Надзорния орган на ЕАСТ; писмени бележки на страните, на държавите и на институциите.
съдията-докладчик изготвя предварителния доклад; общо събрание на съдиите и генералните адвокати; разпределение на делото на съдебен състав; [действия по разследване]		
УСТНА ФАЗА		
[съдебно заседание, доклад за съдебното заседание] [заключение на генералния адвокат] съвещание на съдиите СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ Незадължителните етапи на производството са отделени в скоби. <i>Делата, приключени чрез определение, не включват всички описани по-горе стадии.</i>		

Координационният механизъм по европейските въпроси в България е установен с Постановление № 85 на Министерски съвет от 2007 г. (ДВ, бр. 35 от 2007 г., в сила от 27 април 2007 г.). Механизмът на вземане на решения по европейските въпроси има тристепенна структура. Основното ниво са 31 работни групи към Съвета по европейските въпроси, където се подготвят проектите на съответните документи и се осъществява работата по изпълнението на изискванията в определена област. Част от ангажиментите на работните групи към Съвета по европейски въпроси са:

- анализиране на политиките и редовно проследяване на промените в законодателството на Европейския съюз в съответната област;
- обсъждане на проекти на актове, с които се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз, както и предоставяне на становища по тези актове и по таблиците на съответствието² към тях;
- анализиране и предлагане на Съвета по европейските въпроси на мерки, свързани с изпълнението на приоритетите и задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз;
- извършване на нотифицирането на актовете от българското законодателство (уведомяване на Европейската комисия), с които се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз и други.

Работните групи към СЕВ се председателстват от ръководител на работната група, който в повечето случаи е на ниво директор на дирекция или началник на отдел във водещото съответната проблематика министерство или ведомство. Всяка работна група има и свой секретар, който организира провеждането на заседанията на групата, съхраняването на разгледаните и одобрени документи и други. Възможно е също така сформиранието и на подработни групи и определяне на заместник-ръководители на работната група.

Съставът на работните групи се формира от различни представители на съответните министерства и ведомства, които имат компетенции в разглежданата от дадената работна група област.

² „Таблица на съответствието“ е сравнителен работен документ за отразяване степенята на съответствие на проект на български акт с акт на Европейския съюз. Таблицата се изготвя на български език и съдържа 3 колони:

а) първа колона - пълен текст на акта на Европейския съюз;

б) втора колона - текст от проект на български акт или от действащ български акт, който кореспондира с нормата от акта в първа колона;

в) трета колона - преценка на степенята на съответствие (пълно или частично). При липса на пълно съответствие се посочва срок за бъдещо въвеждане на съответната европейска норма в националния акт, както и видът на акта за осъществяването му.

В работните групи задължително се включват експерти от двете координиращи дирекции в администрацията на Министерски съвет и Министерството на външните работи, служители на юрисконсулски, експертни и други длъжности от специализираната администрация на заинтересованите ведомства с практически и теоретични познания в областта и владеещи поне един от работните езици на Европейския съюз.

Деяностите по координационния механизъм по европейските въпроси в България се осъществяват основно в рамките на работните групи към Съвета по европейските въпроси. По-голямата част от решенията също се вземат на това ниво. Съгласуването на българските позиции с позициите на неправителствените и браншовите организации също се осъществява в рамките на работните групи.

РАБОТНИ ГРУПИ КЪМ СЪВЕТА ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ

Работна група №	Наименование на работната група	Водещо ведомство	Компетентност на работната група
РГ 1	„Свободно движение на стоки“	Министерство на икономиката и енергетиката	• законодателство по отношение на групи стоки, в т.ч. храни, химикали, машини и моторни превозни средства, електротехника и електроника, текстил, обувки, кристално стъкло, лекарства, козметични продукти и други; • метрология и технически надзор; • стандартизация; • обществени поръчки; • директиви от Нов и Глобален подход; • нехармонизирана област – прилагане на забраната за количествени ограничения и мерки с еквивалентен ефект.
РГ 2	„Свободно движение на хора“	Министерство на труда и социалната политика	• граждански права; • свободно движение на работници; • координация на системите за социална сигурност.

Работна група №	Наименование на работната група	Водещо ведомство	Компетентност на работната група
РГ 3	„Право на установяване и свободно предоставяне на услуги“	Министерство на икономиката и енергетиката	• прилагане на недискриминационния режим по отношение на правото на установяване и свободното предоставяне на услуги; • въвеждане и прилагане на Директивата за услугите във вътрешния пазар на ЕС.
РГ 4	„Дружествено право“	Министерство на правосъдието	• общи правила по отношение на търговските дружества, в т.ч. създаване, преобразуване, и несъстоятелност.
РГ 5	„Конкуренция“	Комисия за защита на конкуренцията	• забрана на споразумения, ограничаващи конкуренцията; • забрана на злоупотреба с монополно положение; • контрол върху сливанията (концентрациите); • контрол на публичните предприятия.
РГ 6	„Държавни помощи“	Министерство на финансите	• контрол и докладване на държавните помощи.
РГ 7	„Земеделие“	Министерство на земеделието и храните	• прилагане на Общата селскостопанска политика на ЕС, в т.ч. на законодателството, уреждащо механизмите за регулиране на организациите на пазара на отделните земеделски продукти (плодове и зеленчуци, полски култури, месо, мляко, тютюн, захар и други), регламентиране на схемите за подпомагане на доходите на земеделските производители, развитие на селските райони и тяхното финансиране; • ветеринарни въпроси – болести по животните и тяхната диагностика, идентификация на животните и животновъдните обекти, осъществяване на ветеринарен контрол и други; • фитосанитарни въпроси – борба с вредители по растенията, фитосанитарни препарати, фуражи, семена и посадъчен материал.
РГ 8	„Рибарство“	Министерство на земеделието и храните	• управление на рибните ресурси, контрол и инспекция на риболовните дейности; • прилагане на структурната политика и финансирането в областта на рибарството и аквакултурите; • споразумения и конвенции с трети страни.

Работ- на груп- па №	Наименование на работната група	Водещо ведомство	Компетентност на работната група
РГ 9	„Транспортна политика“	Министерство на транспорта	• автомобилен транспорт; • въздушен транспорт; • морски транспорт и вътрешни водни пътища; • железопътен транспорт; • комбинирани превози.
РГ 10	„Данъчна политика“	Министерство на финансите	• данък добавена стойност; • акцизи; • пряко облагане; • административно сътрудничество и взаимно подпомагане между данъчните власти.
РГ 11	„Икономически и паричен съюз“	Министерство на финансите, Българска народна банка	• координация на икономическата политика, многостранно наблюдение и контрол; • фискална политика и избягване на прекомерен бюджетен дефицит; • парична политика; • валутна политика.
РГ 12	„Статистика“	Национален статистически институт	• статистическа инфраструктура; • демографска и социална статистика; • макроикономическа статистика; • бизнес статистика; • парична, финансова и търговска статистика и статистика на платежния баланс; • статистика на селското, горското и рибното стопанство; • многоотраслови статистики.
РГ 13	„Социална политика и заетост“	Министерство на труда и социалната политика	• трудово право - равно третиране на жените и мъжете - здравословни и безопасни условия на труд • заетост, социален диалог и социална защита • закрила на детето, система за грижи за хора с физически и психически увреждания (от компетентността на МТСП)

Работна група №	Наименование на работната група	Ведещо ведомство	Компетентност на работната група
Р Г 14	„Енергетика“	Министерство на икономиката и енергетиката	• установяване на конкуренция и либерализация на енергийния сектор; • мерки в областта на опазване на околната среда, в т.ч. насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници; • сигурност на доставките, осигуряване на запаси от нефт и нефтопродукти
Р Г 15	„Индустриална политика и малки и средни предприятия“	Министерство на икономиката и енергетиката	• индустриална политика; • политика по отношение на малките и средните предприятия; • въпросите в сферата на туризма; • въпросите в областта на по-доброто регулиране („better regulation“).
Р Г 16	„Образование, взаимно признаване на професионални квалификации, младеж, наука и изследвания“	Министерство на образованието и науката	• взаимно признаване на професионалните квалификации; • участие в програмите на Общността в областта на образованието, младежта, науката и изследванията; • обучение на децата на работниците мигранти.
Р Г 17	„Телекомуникации и информационни технологии“	Държавна агенция за информационни технологии и съобщения	• електронни съобщения; • пощенски услуги; • услуги в областта на информационното общество; • координация на европейската космическа политика.
Р Г 18	„Политика в областта на културата и аудиовизията, закрилата на интелектуалната и индустриалната собственост“	Министерство на културата	• въпроси в областта на културата; • въпроси в областта на аудиовизията; • закрила на интелектуалната и индустриалната собственост.
Р Г 19	„Регионална политика и координация на структурните инструменти“	Министерство на финансите	• програмиране, управление и контрол на средствата от ЕС, в т.ч. от структурните и Кохезионния фонд; • изграждане и развитие на административния капацитет за усвояване на средствата от ЕС.

Работ- на гру- па №	Наименование на работната група	Водещо ведомство	Компетентност на работната група
Р Г 20	„Околна среда“	Министерство на околната среда и во- дите	• хоризонтално законодателство; • качество на въздуха; • управление на отпадъците; • качество на водите; • защита на природата; • контрол на промишленото замърся- ване и управление на риска; • химикали и генетично модифицира- ни организми; • шум от машини и съоръжения; • ядрена безопасност и радиационна защита.
Р Г 21	„Защита на потре- бителите“	Министерство на икономиката и енер- гетиката	• защита на безопасността на потре- бителите; • защита на икономическите интереси на потребителите; • защита на потребителите в областта на потребителските договори; • достъп на потребителите до право- съдие; • информация и образование на по- требителите; • представителство на интересите на потребителите.
Р Г 22	„Здравеопазване“	Министерство на здравеопазването	• общественото здраве, в т.ч. заразни болести, кръв и кръвни съставки, тъ- кани и клетки с човешки произход, предназначени за трансплантации; • контрол на дейностите с наркотични вещества и препарати, използвани за медицински цели; • системата за грижи за хора с физиче- ски и психически увреждания (от ком- петентност на МЗ).
Р Г 23	„Сътрудничество в областта на право- съдието и вътреш- ните работи“	Министерство на въ- трешните работи	• реформа на съдебната система; • мерки за борба срещу корупцията; • мерки срещу трафика на хора и орга- низираната престъпност; • прилагане на мерките срещу пране- то на пари; • защита на личните данни.

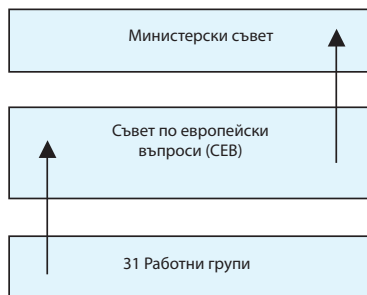
Работна група №	Наименование на работната група	Ведещо ведомство	Компетентност на работната група
Р Г 24	„Митнически съюз“	Министерство на финансите	• митнически кодекс на общността и други разпоредби в областта на митническия съюз; • административен капацитет и информационно-комуникационни системи.
Р Г 25	„Търговска и външно-икономическа политика“	Министерство на икономиката и енергетиката	• обща търговска политика на ЕС; • преговори със Световната търговска организация и трети страни; • експортно застраховане.
Р Г 26	„Международно сътрудничество за развитие“	Министерство на външните работи	• политиката за развитие на ЕС спрямо трети страни.
Р Г 27	„Финансов контрол и счетоводство“	Министерство на финансите, Сметна палата	• външен и вътрешен финансов контрол (одит); • защита на финансовите интереси на Общността; • въпроси в областта на счетоводството.
Р Г 28	„Финансови и бюджетни въпроси“	Министерство на финансите	• бюджет на ЕС; • предоставяне на финансови услуги; • свободно движение на капитали, в т.ч. валутно законодателство, платежни системи и превантивно-правни аспекти на борбата срещу прането на пари.
Р Г 29	„Гражданска защита“	Министерство на държавната политика при бедствия и аварии	• гражданска защита и управление на кризи.
Р Г 30	„Разширяване на Европейския съюз“	Министерство на външните работи	• преговори със страните-кандидатки за членство в ЕС.
Р Г 31	„Лисабонска стратегия“	Министерство на финансите, администрация на МС	• въпросите, свързани с прилагането на Лисабонската стратегия на ЕС.

СЪВЕТ ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ

Следващото ниво на вземане на решения в координационния механизъм по европейските въпроси е **Съветът по европейските въпроси** към Министерски съвет. Той се председателства от министъра по европейските въпроси, а неговите членове са основно заместник-министрите по европейските въпроси в различните министерства и ръководителите на работните групи към СЕВ. По този начин СЕВ на практика е един консултативен орган, в който са представени едновременно както политическото, така и експертното ниво с ръководни функции в съответните администрации. Във връзка със спазването на изискванията на европейското законодателство Съветът отговаря за:

- решаване на въпроси с координационен характер, които са от компетентността на повече от едно министерство или ведомство;
- анализ на информацията за изпълнение на задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, и предложение към работните групи на СЕВ за предприемане на приоритетни действия в тази насока.

Схематично координационният механизъм работи по следния начин:

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Третото и последно ниво на вземане на решения по европейските въпроси в България е Министерски съвет. В контекста на прилагането на европейското законодателство, Министерски съвет отговаря за:

- защита на правата и интересите на Република България пред съдебните институции на Европейския съюз;

- приемане на стратегически документи и оперативни планове, свързани с изпълнението на задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз;
- одобряване на проекти на актове, с които се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз.

ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА, ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ЧЛЕНСТВОТО В ЕС

Нотификация на национални актове

Съгласно заключителните разпоредби на всяка директива, държавите-членки на ЕС са длъжни в определен срок да транспонират (т.е. въведат в националното законодателство) нейните разпоредби и да уведомят Европейската комисия за националните законодателни актове, чрез които е транспонирана директивата. Нотифицирането се извършва по официален път чрез попълване на интернет-базирана информационна система, която се поддържа от Генералния секретариат на ЕК. Посочват се националните законодателни мерки, които транспонират съответната директива, като се прилагат текстовете на актовете, както и информация за датата на приемане, на публикуване в Държавен вестник и т.н. Отговорни за извършване на нотификацията са работните групи към СЕВ (посочени и в Приложение № 1 към ръководството). Всяка работна група отговаря за нотифицирането на директивите от нейния ресор. Потвърждаването на извършените нотификации и цялостния контрол върху процеса се извършва от дирекция „Координация по въпросите на ЕС и МФИ“ в администрацията на Министерски съвет. Текстовете на нормативните актове, които са нотифицирани, са обект на контрол и експертен преглед от страна на Европейската комисия. При наличие на проблеми в транспонирането Европейската комисия е длъжна да започне процедура по неизпълнение на задълженията срещу съответната държава-членка. Същото важи и при липса на нотификация в посочения в директивата срок – счита се, че липсата на нотификация се дължи на липсата на приет и влязъл в сила национален нормативен акт, транспониращ съответната директива.

Освен при формулирането на политиките на ниво ЕС, структурите на гражданското общество са много важен коректив и инструмент за мониторинг на прилагането на тези политики. Това дори е по-валидно в сравнение с прилагането на националните политики и нормативни актове, поради няколко характерни особености. Поради своите специфични черти, европейското законодателство изисква особени усилия от страна на държавите-членки, за да може да бъде прилагано напълно и еднакво в целия ЕС. Формалният модел за провеждане на мониторинг от страна на НПО върху осъществяваните политики и тяхното съответствие с нормите и принципите на европейското законодателство е съобразен с тези особености и с възможностите за партньорство с българската администрация.

СГО- ИЗТОЧНИК ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА НЕЗАВИСИМ АНАЛИЗ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ

Моделът предвижда провеждане на мониторинг от структурите на гражданското общество за съответствие с правото на ЕС във всички фази от развитието на един нормативен акт.

На първо място при подготовката на нормативните актове, СГО ще бъдат източник за предоставяне на независим анализ за съответствието на приеманите актове и прилаганите политики с нормите и принципите на европейското законодателство. Тук се отличават няколко аспекта – анализ за съответствие на подготвяните и приеманите актове, анализ на съществуващите актове и анализ на нивото на прилагане. Ще се оценява доколко коректно се транспонира европейското законодателство, дали не се създават дублиращи или противоречащи национални норми (по отношение на актовете с пряко приложение, тоест регламентите и решенията), както и доколко ефективно се прилагат европейските актове, независимо дали са пряко приложими или става въпрос за национални норми, транспониращи директиви. Мониторингът ще се осъществява не само на държавно ниво, но и на общинско – общинските актове също могат да доведат до големи нарушения на правните норми на ЕС, както и актовете на централната власт. Все още обаче не се провежда ефективен мониторинг на местните власти, издаваните от тях актове и тяхното прилагане. За осъществяване на аналитичната фаза от мониторинга СГО ще участват в работните групи по подготовка на проекти на нормативни актове и стратегии и в работните групи по координационния механизъм при съгласуване на проектите. Те ще участват и в задължителните обществени обсъждания на проектите, както и при обсъжданията на проектите от съответните законодателни институции (НС и общинските съвети). В допълнение, СГО ще организират самостоятелни и съвместни анализи.

ПРЕДПРИЕМАНЕ НА КОРИГИРАЩИ ДЕЙСТВИЯ

Следващият етап от провеждането на мониторинга е предприемане на мерки за прилагане резултатите от мониторинга (коригиращи действия). Тук има няколко нива на действие. На национално ниво първите възможни действия са свързани с инициране на промени за постигане на съответствие с правилата на ЕС. Подобно неформално инициране е възможно и на ниво ЕС, в рамките на партньорството на СГО с институциите на ЕС и със СГО от други държави-членки. Целта на подобни инициативи е оптимизиране на нормите на европейското законодателство, така че да се подобри неговото прилагане на национално и местно ниво. Другите възможности са свързани с предприемане на действия, които да доведат до принудителни промени (в случаите, в които отговорните национални институции не желаят или не могат да предприемат самостоятелно коригиращите действия). Най-важният елемент в това отношение е предприемане на съдебни стъпки за отмяна, промяна или коректно прилагане на съответните актове. Те могат да се изразят в инициране на производства пред компетентните съдебни инстанции както на национално ниво, така и на ниво Европейски съюз. На ниво ЕС има възможност и за предприемане на неформални и формални действия за инициране на правни стъпки от страна на институции на Съюза. Изпращането на сигнали до Европейската комисия може да иницира процедури по неизпълнение задълженията, произтичащи от членството в ЕС

ИНСТИТУЦИОНАЛНО УКРЕПВАНЕ И ФОРМИРАНЕ НА ПАРТНЬОРСТВА

Третият етап, но не и по време, е институционално укрепване на процеса и формиране на партньорство между СГО и различните институции за провеждане на мониторинг върху съответствието на политиките с нормите и принципите на европейското законодателство. В рамките на това укрепване се открояват три елемента – укрепване на капацитета на самите структури на гражданското общество, подобряване на съществуващия инструментариум за осъществяване на мониторинг и активно прилагане на механизмите за оказване на влияние от страна на гражданското общество. В тези три направления ще се търси подобряване познаването и разбирането на европейското законодателство, включително на неговата роля, създаване на инструментариум за анализ и оценка на съответствието, както и създаването на различни мрежи за сътрудничество (със структури на гражданското общество от други държави-членки) и формиране на партньорства с националните и местни институции, както и с институциите на Европейския съюз.

Етапи	Елемент	Мониторинг	Действия
Анализ и проверка	Съответствие на приеманите актове с нормите на ЕС.	Проверка за съответствието на подготовените проекти на нормативни актове с правото на ЕС.	Участие в съгласуването на проектите на нормативни актове – в публични обсъждания, в работни групи за подготовка на актовете и в работни групи от координационния механизъм за съгласуване на актовете.
	Анализ на действащото в момента национално законодателство за съответствие с нормите на ЕС.	Анализ на коректността на транспониране на Директивите на ЕС - съответствие на националните актове и действия с регламенти и решения (пряко приложими), приети от институциите на ЕС.	Участие в обществените (публични обсъждания) на проектите на нормативни актове и стратегическите документи.
	Мониторинг по прилагането на европейските актове, както и на националните актове, които ги транспонират.	Мониторинг за спазването на законовите норми, в това число на актовете на ЕС с директен ефект (регламенти и решения), както и на националните актове, транспониращи европейски директиви.	Подготовка на самостоятелни и съвместни анализи.

Предприемане на мерки за прилагане резултатите от мониторинга (коригиращи действия)	Действия на ниво България	Официално представяне на предложения за законодателни и административни промени.	Инициране на неофициални и официални предложения за законодателни промени, във връзка със съответствието с правилата на европейското законодателство, както и във връзка със степента на прилагане.
		Предприемане на правни действия за коригиране неспазването на европейските норми.	Съдебни действия пред български институции (напр. ВАС)
	Действия на ниво Европейски съюз	Представяне на предложения за промени на действащото европейско законодателство.	Представяне на предложения в рамките на процеса на вземане на решения в ЕС – пред ЕК, ЕП и Съвета.
		Предприемане на неофициални и официални действия срещу неспазването на европейските норми.	Подаване на сигнали до европейските институции: ЕК, ЕП
		Предприемане на правни действия за коригиране неспазването на европейските норми.	Подаване на сигнали до европейските институции: инициране на съдебни производства пред Съда на ЕС

Институционално укрепване на процеса и формиране на партньорство	Укрепване на капацитета на СГО	Познаване на европейското законодателство	Обучения, подготовка на практически материали и подобряване достъпа до европейското законодателство
	Инструментариум за мониторинг	Създаване на инструментариум за анализ и оценка на отделните актове	Използване на стандартни модели за оценка на съответствието, позволяващи ефективна работа на СГО
	Механизми за оказване на влияние	Създаване на мрежи за сътрудничество и партньорства	Формиране на мрежа за сътрудничество между СГО, създаване на партньорства с националните институции, създаване на партньорства с институциите на ЕС и със СГО от други държави-членки

ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА

Основна цел на регионалната европейска политика е **намаляване на разликите в развитието на европейските региони и неравенството в благосъстоянието на гражданите**. Чл. 158 от Римския договор постановява, че, за да постигне своето икономическо и социално сближаване, Общността ще се стреми към намаляване на различията между равнищата на развитие на различните региони и на изостаналостта на най-малко облагодетелстваните региони.

Тази политика се концентрира върху определящи фактори за икономическия растеж – инфраструктура, човешки ресурси, капацитет за управление на инвестиции, подкрепа на малките и средни предприятия, ефективно управление на политики чрез информационните технологии.

Финансово осигуряване на Европейската регионална политика

Европейската Регионална политика се характеризира със своята солидарност. Финансовото осигуряване на прилагането ѝ се осъществява чрез структурните фондове на ЕС, Кохезионния фонд и финансовите инструменти на Европейската инвестиционна банка. Към структурните фондове се включват Европейски фонд за регионално развитие, Европейски социален фонд, Европейски селскостопански фонд за развитие на селските райони и Европейски фонд за развитие на рибарството.

През май 1960 г. е приет първият регламент за Европейския социален фонд (ЕСФ). Целта на ЕСФ е да насърчава заетостта и мобилността на работниците.

През януари 1962 г. е одобрен и първият регламент за Общата селскостопанска политика (ОСП) за установяване на единен пазар за земеделски продукти и финансова солидарност чрез Европейския селскостопански фонд за развитие на селските райони. Паралелно с решението на Съвета за преразглеждане на решението за започване на преговори за присъединяване с Великобритания, Норвегия, Ирландия и Дания, ЕК предлага да бъдат разработени и инструменти за общи действия в областта на регионалната политика. Като начало Съветът решава да реформира ЕСФ, за да осигури инструмент, свързващ социалната политика и другите политики на общността.

Договорът от Амстердам предвижда на всеки 3 години Европейската комисия (ЕК) да анализира състоянието на сближаването между регионите в Европейския съюз и приноса на различните политики на Съюза върху това сближаване. Първият доклад за сближаването поставя началото на промените в кохезионната политика, залегнали в План 2000. Вторият доклад повдига дебата за политиката на сближаване и разширяването на ЕС, а третият представя предложение за реформиране на кохезионната политика след 2007 г.

За периода 2007 г. - 2013 г. регионалната политика на ЕС се осъществява чрез 3 цели:

Цел 1: Сближаване – широк кръг от дейности, подкрепящи растежа и създаването на нови работни места в най-слабо развитите държави-членки и региони на ЕС с БВП под 75% от средния за ЕС.

Цел 2: Регионална конкурентоспособност и заетост - иновации, създаване на нови работни места, икономически растеж, икономика на знанието.

Цел 3: Европейско териториално сътрудничество – три приоритетни теми за иновации, околна среда и предотвратяване на риска и достъпност.

Цел „Сближаване“ – насочена е към по-малко развитите държави-членки и региони, които съгласно Договора са основен приоритет за Кохезионната политика на общността. Договорът за ЕС изисква намаляване на несъответствията между „нивата на развитие на различните региони и изостаналост на по-малко толерантните региони или острови, включително селските райони“. Целта „Сближаване“ се фокусира върху създаването на нови работни места и насърчаване на икономическия растеж в най-слабо развитите държави-членки, чийто брутен вътрешен продукт (БВП) на глава от населението е по-нисък от 75% от средните стойности за общността.

Цел „Регионална конкурентоспособност и заетост“ – създадена е, за да подпомогне всички останали региони, които са изправени пред не по-малко сериозни предизвикателства в условията на засилваща се пазарна конкуренция и необходимостта от привличане на нови инвестиции, квалифицирана и непрекъснато усъвършенстваща се работна ръка. Ето защо предвидените по тази цел програми ще насърчават икономическите промени в индустриални, градски и селски райони и ще укрепват тяхната атрактивност и конкурентоспособност, отчитайки съществуващите икономически, социални и териториални различия, както и предизвикателствата, свързани с мобилността и адаптирането на хората към икономическите промени.

Цел „Европейско териториално сътрудничество“ – въз основа на опита на досегашната инициатива „INTERREG“ се създава нова цел, посветена на по-нататъшното хармонично и балансирано интегриране на територията на Съюза, чрез подкрепа на сътрудничеството между неговите различни компоненти по важни за общността въпроси от международно, транснационално и междурегионално ниво.

Основното послание на политиката за сближаване и нейните инструменти за периода 2007 г. - 2013 г. е ускорен растеж и заетост за всички региони и градове на ЕС.

За настоящия период на програмиране 2007 г. - 2013 г. регионалната политика на ЕС се реализира чрез структурните инструменти: **Европейски фонд за регионално развитие, Европейски социален фонд, Кохезионен фонд.**

Целите на трите фонда се ръководят от общите цели на европейската политика на сближаване и се допълват, като по този начин се насърчават едновременно балансираното развитие и икономическия растеж.

Европейският фонд за регионално развитие (ЕФРР) цели да насърчи икономическото и социално сближаване в ЕС чрез намаляване на дисбалансите в развитието на отделните страни и региони и степента на изоставане на най-необлагодетелстваните от тях. На практика фондът покрива един изключително богат и разнообразен спектър – инфраструктура, транспорт, развитие и облагородяване на градски райони, използване на информационни технологии и иновации, инициативи в сферата на туризма, подкрепа за малки и средни предприятия, научна и развойна дейност и обучения.

Най-общо ЕФРР предоставя финансова подкрепа за: инфраструктурни проекти; инвестиции, свързани с откриването на нови работни места и създаване на устойчива заетост, предимно чрез пряка помощ в малки и средни предприятия (МСП); местни инициативи за развитие и бизнес дейности на МСП; проекти в сферата на информационните и комуникационни технологии, иновациите, телекомуникациите, енергийните източници и др.

Европейският социален фонд (ЕСФ) засилва икономическото и социално сближаване като подкрепя политиките на държавите-членки, насочени към постигане на пълна заетост, подобряване на качеството и производителността на труда, насърчаване на социалното включване и намаляване на регионалните различия в областта на заетостта. **ЕСФ съфинансира инициативи, насочени към:** повишаване адаптивността на заетите лица и на предприятията; интеграция на пазара на труда на дългосрочно безработни лица, младежи, уязвими групи и хора в неравностойно положение; подобряване на достъпа до пазара на труда като цяло, създаване на устойчива трудова заетост и гарантиране на равнопоставеността; мерки за квалификация и преквалификация; подобряване на системите за образование и обучение; насърчаване на партньорството за реформи в сферата на заетостта и социалното включване; изграждане на институционален капацитет и подпомагане ефективността на публичните администрации на национално, регионално и местно ниво.

Кохезионният фонд (КФ) финансира големи инфраструктурни проекти в областта на транспорта и опазването на околната среда. Фондът може да финансира и инициативи в подкрепа на устойчивото развитие с ясни екологични измерения, като например енергийна ефективност или енергия от възобновяеми източници. Извън трансевропейските транспортни мрежи е допустимо финансирането на железопътни, управляеми морски и речни водни пътища, многопосочни транспортни дейности и тяхната взаимовръзка, управление на пътищата и трафика, екологично чист градски и обществен транспорт.

Извън трансевропейските транспортни мрежи е допустимо финансирането на железопътни, управляеми морски и речни водни пътища, многопосочни транспортни дейности и тяхната взаимовръзка, управление на пътищата и трафика, екологично чист градски и обществен транспорт.

Основните принципи на действие на структурните фондове са:

- **Солидарност**
- **Партньорство**
- **Координация**
- **Децентрализация**
- **Допълване, последователност, съвместимост**

Основавайки се на **принципа на солидарността** в Съюза и идеята за всеобщ икономически и социален прогрес, държавите-членки на ЕС провеждат европейска регионална политика, финансирана от фондовете на ЕС, като по този начин ЕС оказва влияние и върху планирането на развитието на регионално и местно ниво.

Принцип на партньорство – действията на общността допълват и подпомагат националните дейности. Те следва да бъдат резултат от тясно сътрудничество и консултации между Европейската комисия и държавата, като в процеса участват национално определените органи на централно и местно ниво и социално-икономическите партньори.

Принцип на координация – ЕК и държавата гарантират координиране и недопускане на припокриване на финансиранията от различните фондове и помощта от други финансови инструменти.

Принцип на децентрализация – осигурява делегиране на права по управлението на Структурните фондове и Кохезионния фонд от ЕК на държавата-членка.

Принцип на допълване – допълването е свързано с необходимостта от съфинансиране на проектите, средствата от ЕС следва да допълват, а не да заместват местните източници на финансиране, чието ниво се определя от държавата.

СРЕДСТВА ЗА БЪЛГАРИЯ ПО СТРУКТУРНИТЕ ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПЕРИОДА 2007 г. – 2013 г.

Цел	Фонд	Бюджет €	Дял
Цел 1 „Сближаване“		4.391 млрд.	65.7%
	ЕФРР	3.205 млрд.	72.9%
	ЕСФ	1.186 млрд.	27.1%
	Кохезионен фонд	2.283 млрд.	34.3%
	общо	6.674 млрд.	97.4%
Цел 3 „Европейско териториално сътрудничество“	ЕФРР	179 млн.	2.6%
ОБЩО		6.853 млрд.	100.0 %

СРЕДСТВА ЗА БЪЛГАРИЯ ПО ОБЩАТА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА НА ЕС (ОСП) ЗА ПЕРИОДА 2007 г. – 2013 г.

Цел	Инструмент	Бюджет €
Първи стълб на ОСП	Средства за директни плащания	2.488 млн.
	Средства за пазарна подкрепа	876 млн.
Втори стълб на ОСП	Оперативна програма „Развитие на селските райони“	2 609 млн.
ОБЩО		5 973 млн.

ПОЛИТИКАТА НА РЕГИОНАЛНО ПЛАНИРАНЕ КАТО ЧАСТ ОТ ОБШИРНИЯ ПРОЦЕС НА МЕСТНО РАЗВИТИЕ

Процесът на местно развитие (развитието на местните общности) включва постоянното подобряване на обществената среда като икономически и социални показатели, при разумно използване на ограничените ресурси и запазване на културните ценности.

Устойчивото използване на ресурсите е предварително изискване за всяко дългосрочно развитие. Ако консумацията на ресурси продължи със същите темпове ще бъдат изложени на риск бъдещите поколения. Развитието на местните общности е възможно при гарантирани достъп до работа, образование и обучение, грижа за здравето, чиста и благоприятна природна среда положителна регионална идентичност, отговорно и споделено управление.

Целите на местното развитие се дефинират в зависимост от спецификата на отделните общини (райони на планиране) и в контекста на общото състояние и визията за развитие на страната.

Също както и прилагането на политиката за регионално развитие, основните принципи за планиране на местното развитие са свързани с прилагането на цялостен подход за посрещане на нуждите на общността, непрекъснатост на процеса, предоставяне на права в зависимост от влиянието, активността и образованието на общността, отчитане на ролята и значението на околната среда, осигуряване на баланс между икономическото развитие и развитието (съхранението) на духовните ценности на общността, осигуряване на устойчивост, предоставяне на достъп до ресурси чрез партньорство.

Политиката на сближаване, която е в основата на регионалната политика на Европейския съюз, **концентрира усилията на Общността върху насърчаване на икономическия растеж** в регионите чрез подкрепа на основни фактори като техническата инфраструктура, човешките ресурси и информационните технологии. **Заедно със засилването на икономическото развитие се насърчава и интегрирането на изискванията за опазване на околната среда при използването на структурните фондове за съживяване на регионалните икономики и елиминиране на неравенствата.** Същевременно културното развитие, подобряване качеството на околната среда и развитието на туризма са фактори **за повишаване на икономическата и социалната атрактивност на регионите**, тъй като насърчават създаването на устойчива заетост.

Доколкото необходимостта от развитието на икономическите условия и подобряване на условията на живот са съществена част от постигането на местно развитие, използването на инструментите на Европейската регионална политика и нейните финансови ресурси за целите на местното развитие е възможност за постигане на ефективни решения.

Същевременно в съвместно становище на природозащитни неправителствени организации относно Европейската регионална политика след 2006 г. се акцентира върху необходимостта регионалната политика на ЕС и нейните инструменти да подпомагат развитието на регионите като намаляват и елиминират неустойчивите модели на производство и потребление³.

РЕГИОНАЛНО ПЛАНИРАНЕ И АНТИКОРУПЦИОННИ ВРЪЗКИ

Европейската комисия разработва индикативно разпределение на налич-

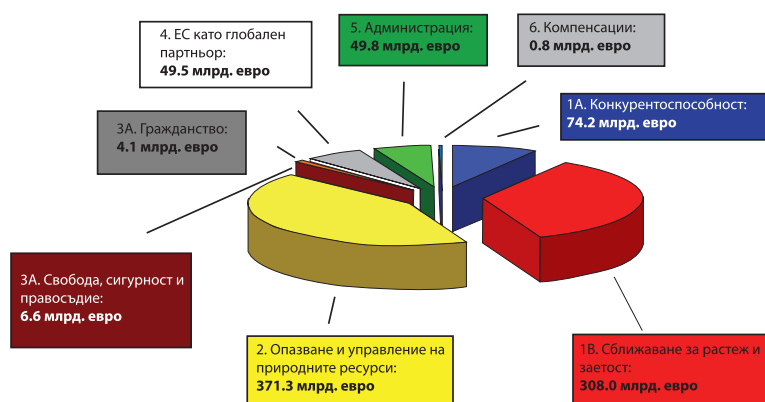
³ Постигане на устойчиво развитие, съвместно становище на природозащитни НПО относно Европейската регионална политика след 2006 г., май 2004 г.

ните суми, които всяка страна-членка може да получи в рамките на регионалната подкрепа за всяка от приоритетните цели, основавайки се на подходящи обективни критерии. Индикативните суми от структурните фондове, предвидени в бюджета на ЕС за всяка страна-членка, в съчетание с подкрепата от Кохезионния фонд, са ограничени допълнително и от демонстрирания национален капацитет за усвояването им. 4% от сумите (резервен фонд) за структурни операции се преразпределят от Комисията след средата на периода в зависимост от степента на абсорбиране на средствата.

Цялата годишна сума от структурните фондове, предназначена за отделните страни-членки, включително съдействието за структурните операции от ЕИБ и съдействието от Кохезионния фонд, не бива да надхвърля 4% от националния БВП.

Регионалната политика на ЕС е един от най-успешните примери за прилагане на принципа на солидарност в разширена Европа с нейните над 250 региона, чиито географски условия, степен на икономическо развитие и стандарт на живот са много различни. През настоящия програмен период 2007 г. - 2013 г. ЕС значително увеличи средствата за постигане на целите на регионалната политика, заделяйки близо 1/3 от бюджета си, възлизащ на 864.4 млрд. евро⁴. Паричната сума, предназначена за политиката на сближаване се равнява на 308 млрд. евро. Регионалната политика на ЕС се реализира чрез структурните и Кохезионния фондове на ЕС (СКФ), които се явяват инструменти за нейното провеждане в държавите-членки на ЕС.

БЮДЖЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА 2007-2013

ОБЩО 864.4 млрд. евро

⁴ Определен в Общата финансова рамка на ЕС за периода 2007 г. - 2013 г.

Обемът на финансовите ресурси, отделени за постигането на целите на регионалната политика и мерките, планирани за осъществяване на тази политика, **създават условия за концентриране на властови ресурс, който може да бъде използван в посока различна от защитата на обществения интерес.**

Подобна възможност попада в обхвата на разбирането на корупцията като набор от стратегии за поведение на различните социални групи. Тя може да бъде причислена към стратегията на „завладяване на държавата“ (state capture) – когато отделни групи насочват усилия към формирането на решения и политики в своя изгода чрез непрозрачност или установяване на контрол върху приеманите от властите решения в различни сектори и нива на управлението. Съществува възможност за прилагане и на друга стратегия - „завладяване на бизнеса“ (business capture) – публичните власти чрез свои представители се стремят да си осигурят непрозрачен контрол над стопански и граждански организации с цел колективно или индивидуално облагодетелстване.

Предотвратяването на подобни възможности зависи от способността на обществото да формулира и изразява общи цели, да реализира общи проекти и да носи или да споделя отговорността за общото икономическо и социално развитие, придържайки се към утвърдените ценности на съвременната демокрация.

Формирането и осъществяването на политиката за регионално развитие се нуждае от прозрачност, връзка между планирането и постигането на планираните резултати и изработване на адекватна система от индикатори за оценка на ефективността на постигнатите резултати.

Необходимо е да бъдат създадени механизми, които да осигурят прозрачност и отговорност в процеса на взимане на решения. Често министерствата и правителствените агенции, подготвящи планове и програмите за фондовете на ЕС са въввлечени и в изпълнението им. Следователно, за да бъде избегнат конфликт на интереси е съществено в процеса на изготвянето и изпълнението на програмите за фондовете да се приложи принципът на партньорство в неговата цялост, т.е. в планирането, изпълнението, наблюдението, контрола и оценката. Всички национални операции със структурните фондове следва да се провеждат в тясна връзка между ЕК и Република България, съвместно с овластените национални органи, съгласно националното законодателство и в унисон с установените практики:

- взаимодействие с регионалните и местни власти и други публични структури;
- взаимодействие със социално-икономическите партньори и представителите на неправителствения сектор в региона.

Подобен подход ще подпомогне ефективното използване на фондовете, постигането на целите на развитието и ще намали риска от злоупотреби.

Друг важен аспект на превенцията е **въвличането на гражданското общество в процеса на формулиране и осъществяване на регионалната политика**. Ефективното партньорство означава ранното въвличане на партньорите в подготовката на програмите, изготвянето на бюджета, управлението, наблюдението и оценката на помощта по структурните фондове.

ГРАЖДАНСКО УЧАСТИЕ В РЕГИОНАЛНИТЕ ПРОЦЕСИ НА ПЛАНИРАНЕ

Принципи за гражданско участие, предвидени в процедурите за планиране и осъществяване на регионалната политика

Един от основните принципи за управление на Структурните фондове е принципът на партньорство. Европейският съюз насърчава широко и ефективно партньорство на национално и регионално ниво между публичната власт, социално-икономическите партньори и представителите на неправителствения сектор. Това е утвърдена европейска практика за подпомагането на гражданското общество и за развитието на неговите структури. Ефективното участие на НПО изисква изпълнението на следните принципи:

- достъп до информация;
- обратна връзка за коментари и консултации;
- равнопоставено представителство;
- изграждане на капацитета на НПО и покриване на директните разходи;
- условия за равнопоставено участие на НПО в изпълнението на проекти от тяхната компетентност;
- прозрачност и отчетност на операциите.

Предложение за Регламент на Съвета (COM(2004)492), свързано със структурните и Кохезионния фонд предвижда задълбочаване на процеса на децентрализация на отговорностите по управление на Националната стратегическа референтна рамка, като част от тях бъдат прехвърлени на местните партньори и на регионалните и местни власти.

Ефективността на разработваната регионална политика трябва да бъде увеличена чрез подобряване на резултатите и качеството на програмите, финансирани съвместно при условията на стабилно партньорство, прозрачност и прилагане на ясни и строги механизми за мониторинг, опростяване на системата за управление.

Регламентът предвижда регионите да отговарят за концентрацията на финан-

совите ресурси в онези сфери, в които биха могли да бъдат намалени икономическите, социални и териториални различия на регионално ниво.

Задължение на съответната държава е да организира, в съответствие с действащите национални правила и практики, партньорството на властите със структурите на гражданското общество:

- компетентните регионални, местни и градски власти;
- социално-икономическите партньори;
- неправителствените организации.

Всяка страна-членка трябва да избере партньорите, които имат най-ясно изразени представителни права на национално, регионално и местно ниво, в икономическата, социалната и други сфери. Партньорските взаимоотношения следва да бъдат затвърдени чрез споразумения за сътрудничество и участие в управлението на европейските фондове, определени съобразно националните норми и практики.

Партньорството изисква сътрудничество при подготовката и наблюдението на Националната стратегическа референтна рамка, както и подготовката, изпълнението, наблюдението и оценката на оперативните програми. Страната-членка следва да осигури участието на всички подходящи партньори.

Гражданското участие в процеса на регионално развитие в новите страни-членки

Оценка на резултатите от гражданското участие в процеса на регионално развитие в новите страни-членки е направена в доклад „Илюзията на участието“ на Европейската служба за гражданско действие, който оценява достъпа на неправителствените организации до структурните фондове в страните от Източна и Централна Европа ⁵.

Докладът изследва начина, по който Европейската комисия се консултира с неправителствения сектор в процеса на подготовка на Третия доклад за сближаване, както и участието на неправителствените организации от осем страни в Централна и Източна Европа в планирането и оценяването на програмите, финансирани от структурните фондове.

Според заключенията на доклада, включването на гражданския сектор в процеса на регионално развитие в тези страни е било незадоволително. Осъществявания консултативен процес следва установените от ЕК политики, процедури и протоколи твърде формално и непълно.

⁵ „Илюзията за включването“, достъпът на НПО от новите държави-членки до структурните фондове, доклад на Службата за граждански действия, Брайън Харви, юли 2004, Брюксел

Основните проблеми са свързани с неучастието или незначителното участие на гражданския сектор в процеса на изготвянето на националните или секторните програми, формалното провеждане на консултативния процес и неспособността на правителствените институции да извлекат ползи от него, както и късното стартиране на консултациите и краткото време за запознаване с материалите и даване на оценка от страна на неправителствените организации.

Негативните последици от така провежданата политика са свързани с компромиси при прилагането на политиките, процедурите и протоколите за консултации на ЕС и недостатъчното усвояване на ресурсите от европейските фондове в съответния регион.

Според представители на неправителствения сектор, негативните последици в бъдеще ще бъдат свързани с липсата на баланс между целите на фондовете и изразходването на средствата, и с дефицит на прозрачност при оперирането с тези средства и при тяхното изразходване.

Последица от неучастието на гражданския сектор в тези процеси е нарастване на броя на случаите на корупция, измами, злоупотреба със средствата от структурните фондове. Ефективното участие на неправителствения сектор в наблюдението би осигурило в значителна степен прозрачност и демократичност на процеса.

РЕГИОНАЛНО ПЛАНИРАНЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Икономическото и социално сближаване е приоритет на ЕС и поставя категорични изисквания към страните-членки за водената от тях регионална политика.

В съответствие с тези нови реалности в България от няколко години се наблюдава развитие на процеса на формиране и планиране на регионалната политика, пред която стои голямото предизвикателство да съчетае европейските принципи и правила за водене на регионална политика с вътрешните потребности и интереси на страната.

Акцентирането върху регионалното развитие и провеждането на регионална политика е регламентирано още в Конституцията на Република България от 1990 г.: „Държавата създава условия за балансираното развитие на отделните райони на страната и подпомага териториалните органи и дейности чрез финансовата, кредитната и инвестиционната политики.“

В периода 1992-1998 г. се осъществява подготвителна работа за преодоляване на негативното отношение към планирането, отъждествявано с централизираното планиране през социалистическия период, и за създаване на нормативна

основа за провеждане на нов тип планиране, което да държи сметка за регионалните процеси и проблеми и за необходимостта от прилагане на принципа за партньорство и субсидиарност. Приемането на Закон за регионалното развитие през 1999 г. бележи преминаването към нов етап, в който чрез нормативно регламентираната политика се преминава към реални действия по планиране и се изготвят общински стратегии, областни планове и национален план за регионално развитие. В периода 1999 г. – 2004 г. е натрупан капацитет и умения за планиране в общините, областите и на национално ниво.

Един от сериозните проблеми, свързан с прилагането на Закона за регионалното развитие от 1999 г. е, че той не урежда съществуващи обществени отношения и процеси и не е основан на цялостна и съобразена с условията към момента на приемането му политика за регионално развитие, а само дава старт на процеса на изработване на такава политика.

За преодоляване на съществуващите недостатъци в регионалната политика, както и за да се отговори адекватно на вътрешните и външните изисквания и фактори за регионално развитие, правителството предложи на Народното събрание да приеме нов Закон за регионално развитие.

Според мотивите новият Закон за регионално развитие е насочен към:

- създаване на работеща система от планови документи, координирани от гледна точка на техния обем, съдържание, времеви и териториален обхват, създавани и реализирани чрез бързи, ефективни и свързани помежду си процедури;
- изграждане на ефективна система от органи и административни структури в областта на регионалното развитие, които действуват координирано и „покриват“ цялата гама от дейности, предмет на законовата уредба;
- формиране на система за наблюдение, контрол и оценка на действията в областта на регионалното развитие, която да гарантира тяхното законосъобразно и ефективно изпълнение;
- влизане в сила на работеща правна уредба, хармонизирана със законодателството на Европейския съюз и създаваща условия за ефективното и безпроблемно усвояване на средствата за регионално развитие, отпуснати чрез структурните фондове на ЕС.

Анализът на новия ЗРП показва, че новата уредба не отчита в достатъчна степен грешките и неудачните разпоредби на предишния закон и макар да въвежда излезлите впоследствие актове на Европейския съюз в областта на управлението на структурните и Кохезионния фондове, новият ЗРП съдържа редица слабости, както от методическа гледна точка, така и в организацията за неговото прилагане.

Във връзка с новата рамка на кохезионната политика на Европейския съюз и предложенията за нови регламенти за управление на финансовите инструменти се налага сериозно преосмисляне на разпоредбите на ЗРР.

Българската нормативна база чрез Закона за регионално развитие предвижда при провеждането на държавната политика в областта на регионалното развитие да бъдат спазвани принципите на партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, финансирането, наблюдението и оценката.

Спазването на принципа на партньорство е предвидено в ЗРР чрез:

- определяне в регионалните планове на реда и начина за провеждането на консултациите за изпълнение на плана с партньорите на регионално равнище;
- обсъждане и одобряване проекта на регионалния план за развитие на съответния район от регионалните съвети за развитие при спазване на принципа за партньорство;
- участието на членове на областния съвет за развитие, на делегиран представител на регионалните сдружения на общините на територията на областта, на областните структури на национално представените организации на работодателите и на работниците и служителите.

Съгласно изискванията на Регулацията, държавите-членки трябва да осигурят широко и ефективно представителство на подходящите органи, в съответствие с националните правила и практики. Партньорствата следва да бъдат установявани в съответствие с институционалните, правни и финансови правомощия на всяка категория партньори.

ПРОЦЕСЪТ НА КОНСУЛТАЦИИ В БЪЛГАРИЯ ЗА НОВИЯ ПЛАНОВ ПЕРИОД 2007-2013

С регионалното планиране за периода 2007-2013 България се включва за първи път в изготвянето на планови документи за Европейската регионална политиката и за първи път ефективно ще участва в процеса. Не трябва да се пренебрегва и опитът, натрупан в предприєдинителния период, планирането и използването на предприєдинителните финансови инструменти като прекурсори на структурните фондове. Този опит може да бъде оценен като негативен, когато става дума за включването на гражданите и то най-вече на етапа на планиране, наблюдение и оценка.

За целите на управление на процеса и в посока децентрализиране в шестте планови района са създадени звена за координация и управление на регионал-

ното развитие. Като част от областните администрации в центровете на районите за планиране са създадени дирекции „Техническо съдействие, координация и управление на регионални програми и планове“. Съставът на дирекциите е в процес на попълване и те все още не функционират с необходимия капацитет, за да изпълняват ефективно възложените им функции.

Въпреки натрупания опит, прилагането на принципите за консултиране у нас е все още твърде слабо и предимно формално. Процесът на включване на заинтересовани страни е ограничен и не са създадени достатъчно предпоставки за широко включване на гражданското общество и отделните граждани в процеса на планиране. Ограниченията са в следните посоки:

- няма развити и институционализирани механизми за провеждане на консултации;
- няма разработени критерии за определяне на заинтересованите страни;
- липсват критерии - индикатори за оценка за прозрачността на процесите, свързани с планиране и осъществяване на местното развитие;
- няма развита практика за информиране на обществеността във връзка с регионалното планиране.

Все още няма изготвени и работещи правила за участие на гражданските организации в наблюдението и оценката на изпълняваните планове и програми.

Направените изследвания в рамките на обучения на представители на общински администрации и неправителствени организации за формулиране на политиката за регионално развитие, проведени в три планови района ⁶, третирали различни въпроси, сред които и достъпа до информация и комуникацията с обществеността.

Оценката за количеството и качеството на предоставяната информация за изпълнението на стратегията не е задоволителна. Според по-голямата част от запитаните информацията, която се предоставя, е непълна. Едва 10% от всички участвали в изследването считат, че информация се предоставя редовно, като този дял е значително по-голям при представителите на общинската администрация.

Онези, които твърдят, че не се провеждат консултации, са недоволни от предоставената информация, а тези, които са оценили по-високо качеството на предоставяната информация отчитат, че не се провеждат консултации. Това може да се дължи както на критичността на част от анкетираните, така и на факта, че все още има общини, които не са оценили значимостта на гражданския сектор и не считат за необходимо както да го информират за процесите на развитие, така и да търсят неговото мнение при решаването на важни проблеми.

⁶ Семинар „Укрепване на публично-частните партньорства при формулиране на регионалната политика“, ноември 2004 и февруари 2005, организиран от Европейски институт в София с подкрепата на фондация „Конрад Аденауер“

Ефективността на местните планове за развитие не е оценена много високо, преобладаващото мнение е, че тя има частичен положителен ефект (73%). Същевременно никой от анкетираните не смята, че стратегията изобщо няма положителен резултат. Прави впечатление, че всички представители на НПО оценяват незадоволително ефекта от реализацията на стратегията, докато половината от представителите на общинската администрация смятат, че ефектът е изцяло положителен.

Почти пълно единство на мненията сред двата типа респонденти се наблюдава по отношение на това как да се определят приоритетите в общинския план за развитие - 86% от представителите на общинската администрация и 96% от НПО смятат, че това трябва да става „чрез широко обществено обсъждане на нашите общи цели“.

Като цяло може да се направи извода, че връзката между местното развитие и регионалното планиране е осъзната, както и че е осъзната необходимостта от утвърждаване на регламенти и процедури за осъществяване на ефективно участие на гражданския сектор в процесите на регионално развитие.

Регионалната политика на ЕС се основава на принципа на солидарността. Ресурсите, предоставяни от всички страни-членки се насочват към регионите, които, съгласно предварително уточнени критерии, са определени като райони за въздействие, съгласно приоритетите на съответния планов период. Структурните фондове и Кохезионният фонд, които финансират постигането на съответните цели, се управляват въз основа на принципа на партньорството. Ефективното прилагане на този принцип изисква включването на регионалните и местните власти, социално-икономическите партньори, граждански организации, както и всички заинтересовани страни в подготовката на плановете, наблюдението и оценката на резултатите, постигнати чрез влагането на финансовите ресурси в най-ранния възможен етап.

Като всяка публична политика, за да бъде ефективно прилагана политиката за регионално развитие трябва да следва принципите на прозрачност и отчетност. Причините, които в най-голяма степен обуславят злоупотребите с власт и влияние, включват както неефективни контролни механизми, така и липса на информация относно правата на гражданите и процедурите за осъществяване на политиките.

За прилагането на принципите на прозрачност и отчетност следва да бъдат използвани вътрешни за административната система инструменти (вътрешни правила и процедури - йерархичен контрол) и външни мерки на контрол и засилено гражданско въздействие и участие.

Нормативната база не определя механизми за анализ и избор на партньори в съответствие с техните институционални, правни и финансови правомощия.

Приетите правила и норми по отношение на партньорството при планирането и участието в структурната политика на ЕС остават на хартия, служат само за отчитането пред ЕС и не се прилагат на практика.

Принципът на партньорство се разбира като партньорство между централната власт и Европейската комисия.

За да осигурят своето финансиране и съществуване, част от неправителствените организации участват в корупционни практики, което е крайно деструктивно по отношение интегритета на обществото.

Гражданските организации не са подготвени да участват устойчиво в този сложен процес. Те все още нямат натрупан опит в наблюдението, контрола и оценката на операциите за местно развитие. Организации с опит в някоя област на процеса са се включили въпреки, а не благодарение на местните и централни власти.

Все още у нас няма създадени стандарти за провеждане на консултации с гражданските организации, както и за разпространение и достъп до информация.

Обществото не е информирано за правилата на осъществяване на регионалната политика, за правата и възможностите, с които гражданите разполагат, за да се включат в процесите на планиране, наблюдение и оценка на предприетите мерки за развитие. Появяващите се в медиите твърдения за действия на отделни политици, които произтичат единствено от желанието им да установят контрол върху разпределението на средствата от европейските фондове, в комбинация с липсата на информация и познания за процеса, служат като катализатор на възникващите в обществото съмнения, че този процес е корупционен.

Налице са достатъчно условия, процесите, свързани с регионалното развитие и използването на предвидените финансови ресурси, да бъдат припознати от гражданите като област, в която взимането на решения и тяхното прилагане е свързано с корупционни практики. Условията за това са свързани с наличието на значителни ресурси, крайните резултати от използването на които, са важни за обикновените граждани, липса на познания и информация за процедурите и правилата, както и липсата на желание от страна на администрацията да осигури необходимата прозрачност на процеса.

Преодоляването и предотвратяването на така създадените обществени нагласи е свързано с включването на гражданския сектор в процеса на усвояване на европейските фондове и в прилагането на превантивни мерки за прозрачност и осветляване на процеса.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 85 на МС от 17.04.2007 г. за организация и координация по въпросите на Европейския съюз

Обн., ДВ, бр. 35 от 27.04.2007 г., в сила от 27.04.2007 г.

МИНИСТЕРСКИЯТ СЪВЕТ

ПОСТАНОВИ:

Чл. 1. (1) Министерският съвет ръководи и осъществява политиката на Република България като държава-членка на Европейския съюз, като:

1. решава политическите въпроси, свързани с членството на Република България в Европейския съюз;

2. приема и актуализира Годишна програма за участие на Република България в процеса на вземане на решения на Европейския съюз;

3. приема позициите на Република България за редовните и неформалните заседания на Европейския съвет, на Съвета на Европейския съюз, на други институции на Европейския съюз и одобрява мандат за тяхното представяне;

4. приема рамкови позиции на Република България по въпросите, които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и спомагателните му органи, както и в процеса на комитология;

5. приема позиции на Република България за осигуряване защита на правата и интересите на страната пред съдебните институции на Европейския съюз;

6. приема решения относно сезирането на съдебните институции на Европейския съюз от страна на Република България;

7. приема стратегически документи и оперативни планове, свързани с изпълнението на задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз;

8. одобрява проекти на актове, с които се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз;

9. приема законодателна програма на Министерския съвет в съответствие с политиките и актовете на Европейския съюз.

(2) Министерският съвет предоставя информация на Народното събрание:

1. по въпроси, отнасящи се до задълженията, произтичащи за Република България от нейното членство в Европейския съюз;

2. за действията, включени в програмата по ал. 1, т. 2.

(3) Когато участва в разработването и приемането на актове на Европейския съюз, Министерският съвет информира предварително Народното събрание и дава отчет за своите действия.

(4) Министерският съвет информира Народното събрание за позициите относно проектите на актове на Европейския съюз, включени в Годишната работна програма на Народното събрание по въпросите на Европейския съюз.

Чл. 2. (1) Министърът на външните работи съвместно с министъра по европейските въпроси осигурява провеждането на единна национална политика на Република България по всички въпроси, свързани с Европейския съюз.

(2) Министърът на външните работи:

1. участва в заседанията на Съвета по общи въпроси и външни отношения и в съпътстващите го заседания, включително в срещите във формат министри на развитието;

2. ръководи Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз;

3. дава указания на Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз във връзка с участието на страната в органите и институциите на Европейския съюз въз основа на съгласуваните и одобрени по реда на постановлението рамкови позиции;

4. внася в Министерския съвет проектите на позиции за заседанията на Европейския съвет;

5. внася в Министерския съвет доклад за резултатите от заседанията на Съвета по общи въпроси и външни отношения;

6. координира назначаването на национални експерти в институциите и органите на Европейския съюз и поддържа база данни с информация за назначените;

7. организира и осъществява общата координация на кореспонденцията на отделните администрации с институциите на Европейския съюз и с Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз.

(3) Министърът по европейските въпроси:

1. осъществява общия контрол по функционирането на координационния механизъм по европейските въпроси;

2. координира изпълнението на задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз;

3. координира изготвянето на проекти на оперативни документи и планове, свързани с изпълнението на задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз;

4. координира изготвянето и съгласуването на проектите на рамкови позиции по въпросите, които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския

съюз и спомагателните му органи, както и в процеса на комитология, с изключение на въпроси, отнасящи се до Общата външна политика и политика за сигурност и Европейската политика за сигурност и отбрана;

5. координира изготвянето и съгласуването на проектите на позиции за заседанията на Европейския съвет и на Съвета на Европейския съюз с изключение на въпроси, отнасящи се до Общата външна политика и политика за сигурност и Европейската политика за сигурност и отбрана;

6. координира дейността на работните групи към Съвета по европейските въпроси и на звената по европейските въпроси към министерствата и другите администрации;

7. формулира и поставя пред Съвета по европейските въпроси и пред Министерския съвет конкретни проблеми, свързани с членството на Република България в Европейския съюз;

8. ръководи заседанията на Съвета по европейските въпроси.

Чл. 3. (1) Министрите представляват Република България на заседанията на Съвета на Европейския съюз в съответствие със своята компетентност. За всеки формат на Съвета се определя координиращ министър съгласно приложение № 1.

(2) Министрите ръководят, координират и контролират в съответствие със своята компетентност оперативната работа по подготовката на материали, които се представят пред институциите на Европейския съюз, като:

1. изготвят и предлагат за одобряване от Министерския съвет проекти на позиции за заседанията на Съвета на Европейския съюз, базирани на рамковите позиции по съответните въпроси;

2. в случаите, предвидени в постановлението, внасят за разглеждане от Министерския съвет проекти на рамкови позиции на Република България по въпросите, разглеждани от спомагателните органи на Съвета на Европейския съюз и в рамките на процеса по комитология;

3. внасят за разглеждане от Министерския съвет проекти на актове, с които се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз;

4. организират подготовката и утвърждаването на указания за изпълнението на рамковите позиции за заседанията на спомагателните органи на Съвета на Европейския съюз и на органите в рамките на комитологията;

5. предлагат на Министерския съвет проекти на стратегически документи и оперативни планове, свързани с изпълнението на задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз;

6. определят българските експерти, които участват в заседанията на спомагателните органи към Съвета на Европейския съюз, в заседанията на органите в процеса на комитология и на консултативни комитети и работни групи към институциите на Европейския съюз, като уведомяват за това председателя и секретариата на Съвета по европейските въпроси и Министерството на външните работи;

7. осигуряват организацията и координацията по европейските въпроси в рамките на съответното министерство, включително относно осъществявания от Европейската комисия механизъм за сътрудничество и оценка.

(3) Проектите на актове, с които се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз, които се внасят за разглеждане от Министерския съвет, следва да бъдат придружени със становище на съответната работна група по чл. 7 и с таблица на съответствието съгласно приложение № 2.

(4) След всяко заседание на Съвета на Европейския съюз съответният министър внася в Министерския съвет доклад за резултатите и взетите решения.

Чл. 4. (1) Постоянният представител на Република България към Европейския съюз ръководи цялостната дейност на Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз и осъществява оперативното ръководство по всички въпроси от компетентността на Комитета на постоянните представители (КОРЕПЕР) във формат постоянни представители.

(2) Постоянният представител на Република България към Европейския съюз утвърждава в съответствие с постановлението вътрешни правила за координация на работата в Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз.

(3) Постоянният представител на Република България към Европейския съюз осигурява своевременното изпращане на ресорните министерства и ведомства, на секретариата на Съвета по европейските въпроси и на дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи на докладите и паметните записки на служителите на Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз по въпроси от компетентността на Съвета по европейските въпроси, от участията в заседанията и срещите в рамките на институциите на Европейския съюз и техните спомагателни органи и организира включването на тези документи в системата по чл. 16 .

(4) Заместник постоянният представител организира и ръководи оперативно работата на служителите в Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз, когато те работят по въпроси от компетентността на КОРЕПЕР във формат заместници.

Чл. 5. (1) Създава се Съвет по европейските въпроси към Министерския съвет в състав:

1. председател: министърът по европейските въпроси;

2. членове:

а) постоянният представител на Република България към Европейския съюз и неговият заместник;

б) заместник-министрите, отговарящи по европейските въпроси, и/или членове от политическите кабинети на министър-председателя, на заместник министър-председателите и на министрите;

в) директорът на дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет;

г) началникът на отдел „Координация по европейските въпроси“ в дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет;

д) директорът на дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи;

е) началникът на отдела за координация в дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи;

ж) политическият директор в Министерството на външните работи;

з) ръководителите на работни групи по чл. 7 .

(2) На заседанията на Съвета по европейски въпроси се кани председателят на Комисията по европейските въпроси на Народното събрание и представител на Президента на Република България.

(3) Поименният състав на Съвета по европейските въпроси се определя със заповед на министър-председателя по предложение на министъра по европейските въпроси, изготвено въз основа на посочените от съответния министър или ръководител на водещата проблематиката администрация представители.

(4) Секретариат на Съвета по европейските въпроси е дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет.

Чл. 6. (1) Съветът по европейските въпроси:

1. одобрява проекти на рамкови позиции на Република България по въпросите, които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и спомагателните му органи, както и в процеса на комитология, с изключение на рамкови позиции, приети по смисъла на чл. 11, ал. 1, т. 2 ;

2. одобрява проекти за изменение и допълнение на рамкови позиции;
 3. одобрява проектите на позиции за неформалните заседания на Европейския съвет и на Съвета на Европейския съюз преди тяхното разглеждане от Министерския съвет;
 4. одобрява проектите на позиции за заседанията на Европейския съвет и на Съвета на Европейския съюз преди тяхното разглеждане от Министерския съвет;
 5. одобрява проекта на програмата по чл. 1, ал. 1, т. 2 ;
 6. одобрява поименен списък на контактни лица относно рамковите позиции на Република България по въпросите, които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и спомагателните му органи, както и в процеса на комитология;
 7. решава въпроси от координационен характер, които са от компетентността на повече от едно министерство или ведомство и по които не е постигнато съгласие в съответната работна група по чл. 7 ;
 8. анализира информацията за изпълнението на задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, и предлага на работните групи по чл. 7 предприемането на приоритетни действия в тази насока;
 9. разглежда въпроси, свързани с механизма за сътрудничество и оценка, осъществяван от Европейската комисия;
 10. създава временни работни групи за изпълнение на конкретни задачи.
- (2) Съветът по европейските въпроси не разглежда въпроси, отнасящи се до Общата външна политика и политика за сигурност и до Европейската политика за сигурност и отбрана.
- (3) Редовните заседания на Съвета по европейските въпроси се провеждат веднъж седмично. Редовно заседание на Съвета по европейските въпроси може да бъде отменено по решение на неговия председател.
- (4) Извънредни заседания на Съвета по европейските въпроси се провеждат при необходимост и по решение на председателя.
- (5) Секретариатът на Съвета по европейските въпроси уведомява писмено по електронен път членовете на съвета за датата и дневния ред на извънредните заседания.
- (6) Членовете на Съвета по европейските въпроси могат да предлагат на председателя на съвета свикване на заседание за разглеждане на определени въпроси. Предложенията се правят писмено.
- (7) Допълнителни въпроси могат да се внасят за разглеждане на редовните заседания само до края на работното време на деня, предхождащ заседанието.

Предложенията за внасяне на допълнителни въпроси се правят писмено, включително по електронен път, от членовете до председателя и секретариата на Съвета по европейските въпроси.

(8) В случаите по ал. 7 секретариатът на Съвета по европейските въпроси незабавно уведомява неговите членове за допълнителните въпроси, включени в дневния ред.

(9) При съгласуване на материали в рамките на Съвета по европейските въпроси, в т.ч. по писмена процедура, се прилага правилото на мълчаливото съгласие, като за всеки конкретен случай се определят срок и лице за контакт и за предоставяне на становища и бележки.

(10) По решение на председателя на Съвета по европейските въпроси на заседанията могат да бъдат канени и представители на гражданското общество, включително представители на Икономическия и социален съвет.

(11) В дневния ред на редовните заседания на Съвета по европейските въпроси се обособяват две части:

1. част А - проекти на документи, по които не са постъпили бележки и не предполагат необходимост от дискусия;

2. част Б - проекти на документи, изискващи дискусия.

(12) На заседанията на Съвета по европейските въпроси се води протокол, който се подписва от председателя на съвета и от директора на дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет. Секретариатът на съвета изпраща препис от протоколите от заседанията на членовете на Съвета по европейските въпроси, както и до председателя на Комисията по европейските въпроси на Народното събрание и до представителя на Президента на Република България.

(13) Одобрените от Съвета по европейските въпроси документи се считат за преминали предварителното съгласуване по чл. 58 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация преди внасянето им за разглеждане от Министерския съвет.

Чл. 7. (1) Към Съвета по европейските въпроси се създават и функционират работни групи с водещи ведомства съгласно приложение № 3.

(2) Поименният състав на работните групи се предлага от заинтересуваните министри или ръководители на ведомства или администрации и се определя със заповед на водещия министър или на ръководителя на водещите по проблематиката ведомство или администрация.

(3) С решение на Съвета по европейските въпроси могат да се създават и временни работни групи за изпълнение на конкретни задачи, като се определя и водещо ведомство.

(4) Работната група се състои от ръководител, заместник-ръководител/и, секретар и членове.

(5) В работните групи задължително се включват експерти от дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет, от дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи, служители на юрисконсултски, експертни и други длъжности от специализираната администрация на заинтересуваните ведомства с практически и теоретични познания в съответната област и владеещи поне един от работните езици на Европейския съюз.

Чл. 8. (1) В изпълнение на своите функции ръководителите на работните групи свикват редовни и извънредни заседания, на които се канят представители на гражданското общество, включително представители на Икономическия и социален съвет.

(2) Ръководителят на работната група може да създава подгрупи по конкретни теми и/или проблематика.

(3) Дневният ред за заседанието на работните групи и материалите по него се изпращат по електронен път на членовете на работната група.

(4) Членовете на работната група изпращат по електронен път своите мнения и предложения до нейния ръководител.

(5) На заседанието ръководителят на работната група докладва получените мнения и предложения, на основата на които работната група изработва общо становище.

Чл. 9. Работната група определя секретар измежду членовете си, който:

1. подготвя заседанията, изпраща поканата и материалите за заседанията до всички членове на работната група;

2. подготвя протоколите от заседанията, които се изпращат на членовете на работната група, на ресорния заместник-министър или заместник-председател на държавна агенция, съответно на комисия, както и на секретариата на Съвета по европейските въпроси;

3. изпълнява задачи, възложени му от ръководителя на работната група.

Чл. 10. (1) Работните групи по чл. 7 подпомагат водещото ведомство, което:

1. анализира политиките и редовно проследява промените в законодател-

ството на Европейския съюз в съответната област;

2. разработва предложения за мерки и действия, които се включват в програмата по чл. 1, ал. 1, т. 2 ;

3. разработва проекти на рамкови позиции по въпросите, които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и неговите спомагателни органи, както и в процеса на комитология;

4. организира извършването на оценка на въздействието при подготовката на рамкови позиции;

5. разработва проекти на позиции за заседанията на Европейския съвет и на Съвета на Европейския съюз, включително за неформалните заседания, и ги внася в Съвета по европейските въпроси;

6. изготвя указания за изпълнение на рамковите позиции;

7. обсъжда проекти на актове, с които се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз, и дава становища по тях и по таблицата на съответствието;

8. извършва анализ на задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз, и подготвя материали, документи и становища;

9. изготвя и предоставя необходимата информация при започнала процедура по чл. 226 или 227 от Договора за създаване на Европейската общност;

10. анализира и предлага на Съвета по европейските въпроси мерки, свързани с изпълнението на приоритетите и задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз;

11. съгласува текстовете на преведените на български език актове на Европейския съюз;

12. извършва нотифицирането на актовете от българското законодателство, с които се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз.

(2) В случай че документи по ал. 1 са предназначени да се представят на органите или институциите на Европейския съюз, те се подготвят на български и на един от работните езици на Европейския съюз.

(3) Ръководителите на работни групи подписват изготвените материали и носят отговорност за качествено и своевременно изготвяне на информацията.

(4) Работните групи се отчитат за работата си пред Съвета по европейските въпроси.

(5) Ръководителите на работни групи могат да възлагат на членовете на работните групи изпълнението на конкретни задачи в рамките на компетентността

на ведомството, което съответният член представлява.

Чл. 11. (1) Разработването и одобряването на рамкови позиции се осъществява при следните условия и ред:

1. рамковите позиции се подготвят съгласно формата на приложение № 4 за всеки въпрос, който се разглежда от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и спомагателните му органи, както и в процеса на комитология; проектите на рамкови позиции се внасят за разглеждане и одобряване на заседание на Съвета по европейските въпроси с изключение на тези по т. 2;

2. в случаите, когато рамкова позиция се отнася до въпроси, по които е постигнато съгласие в съответната работна група и/или които попадат единствено в сферата на компетентност на водещото проблематиката ведомство, рамковата позиция се утвърждава от ресорния заместник-министър или заместник-председател на държавна агенция, съответно на комисия; проектът на рамкова позиция се изпраща до дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет и до дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи, които могат да предоставят бележки и предложения, включително за внасяне на проекта на рамкова позиция за разглеждане на заседание на Съвета по европейските въпроси;

3. окончателният текст на утвърдената рамкова позиция по т. 2 се изпраща от ръководителя на съответната работна група по чл. 7 за сведение до секретариата и чрез него до членовете на Съвета по европейските въпроси;

4. в случай че по даден проект на рамкова позиция на заседание на Съвета по европейските въпроси не може да бъде постигнато съгласие или проектът на рамкова позиция се отнася до приоритетни въпроси от национално значение, той се внася от ресорния министър или заместник министър-председател за разглеждане на заседание на Министерския съвет.

(2) При необходимост от актуализация на рамкова позиция проектът за изменение и допълнение на рамковата позиция се разработва и одобрява при условията и по реда на ал. 1. Проектът за изменение и допълнение на рамкова позиция се приема от органа, който е приел рамковата позиция - предмет на актуализацията.

(3) Проектите на позиции за редовните и неформалните заседания на Европейския съвет и на Съвета на Европейския съюз се внасят за разглеждане на заседание на Съвета по европейските въпроси, преди да бъдат внесени за разглеждане на заседание на Министерския съвет.

Чл. 12. (1) За заседанията на спомагателните органи на Съвета на Европей-

ския съюз и заседанията в процеса на комитология се изготвят указания, които са в съответствие с приетите рамкови позиции.

(2) С изключение за заседанията на КОРЕПЕР указанията се изготвят, утвърждават и изпращат при следните условия и ред:

1. водещото ведомство съгласно приложение № 3, подпомагано от работните групи по чл. 7, изготвя указанията;

2. указанията се утвърждават от ръководителя на работна група по чл. 7 и/или от ресорния заместник-министър, заместник-председател на държавна агенция, съответно на комисия;

3. указанията се изпращат за изпълнение на представителите на Република България, участващи в работата на спомагателните органи на Съвета на Европейския съюз, съответно в заседание в процеса на комитология, задължително с копие до дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет и до дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи;

4. на основата на постъпили информации от Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз, от посолствата на Република България в държавите-членки на Европейския съюз или от посолствата на държавите-членки на Европейския съюз, в Република България, дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи може да направи изменения и допълнения на указанията, съгласувани с водещото ведомство съгласно приложение № 3, съответно с ръководителя на работна група по чл. 7; окончателният текст на указанията, които са били изменени и/или допълнени, се изпраща от водещото ведомство, съответно ръководител на работна група по чл. 7, до всички заинтересувани по т. 3.

(3) За заседанията на КОРЕПЕР указанията се изготвят, утвърждават и изпращат при следните условия и ред:

1. секторните дипломати в Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз изготвят предварителни съобщения по съответните точки от дневния ред и ги изпращат до водещите ведомства съгласно приложение № 3, до дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет и до дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи; предварителните съобщения следва да съдържат и препоръка за елементи на указания, базирани на информацията, с която разполага съответният дипломат;

2. непосредствено след получаването на дневния ред на съответното заседание на КОРЕПЕР координаторите от Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз го изпращат до секретариата на Съвета по евро-

пейските въпроси и до дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи;

3. секретариатът на Съвета по европейските въпроси изпраща дневния ред до членовете на Съвета по европейските въпроси;

4. водещите ведомства съгласно приложение № 3, подпомагани от работните групи по чл. 7 , своевременно изготвят указанията и ги изпращат до секретариата на Съвета по европейските въпроси и до дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи;

5. дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи проверява дали изготвените указания съответстват на общата политика на Република България в Европейския съюз и дали не противоречат на рамковата позиция; проверката се извършва и при отчитане на информацията, постъпила от Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз, от посолствата на Република България в държавите-членки на Европейския съюз или от посолствата на държавите-членки на Европейския съюз, в Република България;

6. ако няма несъответствия, указанията по съответната точка от дневния ред се потвърждават от дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи и се изпращат до Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз;

7. при наличие на несъответствия дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи съгласувано с водещото ведомство, съответно с ръководителя на работна група по чл. 7 , предприема действия за изменение и/или допълнение на указанията, за което уведомява по компетентност Постоянния представител на Република България към Европейския съюз или неговия заместник, както и секретариата на Съвета по европейските въпроси;

8. в случаите по т. 7 окончателният текст на указанията се изпраща от дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи до Постоянното представителство с копие до ръководителя на работна група по чл. 7 и до секретариата на Съвета по европейските въпроси;

9. указанията се докладват по компетентност от съответните секторни дипломати на постоянния представител на Република България към Европейския съюз или на неговия заместник; когато указанията не предвиждат конкретни действия за постигане на определените от тях цели, се изготвя писмен доклад, който съдържа предложения за такива действия, базирани на актуална информация, с която разполага съответният дипломат;

10. секретариатът на Съвета по европейските въпроси информира неговия председател за непостъпили навреме указания по точките от дневния ред за съответното заседание на КОРЕПЕР; председателят на Съвета по европейските въпро-

си изисква съответните указания от ресорното министерство или ведомство.

(4) В извънредни случаи, които изискват изключителна спешност, указания по ал. 2 и 3 могат да бъдат дадени и в устен порядък. Лицето, дало указанията, е длъжно във възможно най-кратък срок да ги представи в писмена форма на дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи и на дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет. Получаването на устни указания задължително се отразява в доклада за резултатите от съответното заседание.

(5) Министърът по европейските въпроси се произнася при липса на съгласие по указания по въпроси от компетентността на повече от едно ведомство при невъзможност да се изпълни съответната процедура.

(6) Условията и редът относно организацията на работата по докладването на указанията по ал. 2 и 3 в Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз се уреждат с вътрешните правила по чл. 4, ал. 2.

Чл. 13. По Белите и Зелените книги на Европейската комисия, както и за заседанията на работните групи и комитети към Европейската комисия водещото ведомство съгласно приложение № 3, подпомагано от работни групи по чл. 7, подготвя рамкови позиции и указания по разглеждания въпрос при условията и по реда на чл. 11 и 12.

Чл. 14. (1) Експертите и представителите от българската държавна администрация и ведомства в съответствие със своята компетентност участват във всички заседания на спомагателните органи към Съвета на Европейския съюз и в заседанията на органите в процеса на комитология.

(2) Експертите и представителите по ал. 1 се определят от ресорните министри или ръководителите на водещите проблематиката ведомства.

(3) По време на заседанията по ал. 1 експертът представя рамковата позиция по разглеждания въпрос в съответствие с указанията, получени при условията и по реда на чл. 12.

Чл. 15. (1) След участие в заседание се изготвя доклад за резултатите от заседанието, както следва:

1. докладите на участниците от Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз се изготвят възможно най-бързо и не по-късно от един ден след съответното заседание;

2. докладите на участниците от столицата се изготвят възможно най-бързо и не по-късно от 3 дни след съответното заседание.

(2) Докладът съдържа кратко резюме, информация за постигнатите резултати, изводи от заседанието и аналитична част с препоръки във връзка с предстоящи заседания по съответните въпроси.

(3) Участникът в заседанието изпраща доклада до ръководителя на съответната работна група по чл. 7, до ръководителя и/или заместник-ръководители на водещото проблематиката ведомство, до дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет и дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи и до Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз.

(4) Докладите се въвеждат в информационната система по чл. 16 от техния автор или от участник в съответното заседание.

Чл. 16. (1) Създава се информационна система с материали и документи, които се получават от Европейския съюз и се представят пред неговите органи и институции. В системата не се въвежда класифицирана информация.

(2) Информационната система служи за автоматично препращане и съхранение на материалите, получавани от Генералния секретариат на Съвета на Европейския съюз.

(3) Ръководителите на работните групи по чл. 7 осигуряват включването в информационната система на окончателните текстове на материалите по чл. 11 и 15.

Чл. 17. Съгласуването на материали по реда на постановлението, както и свикването на заседания на работните групи по чл. 7, може да се извършва и по електронен път, като за материали от особена важност и спешност изпращането по електронен път се потвърждава по телефон.

Чл. 18. (1) Дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет осъществява координацията на досъдебната фаза при процедура по чл. 226 или 227 от Договора за създаване на Европейската общност.

(2) Водещите ведомства съгласно приложение № 3, подпомагани от работните групи, подготвят проектите на позиции и документите, необходими за досъдебната фаза от процедурите по чл. 226 и 227 от Договора за създаване на Европейската общност.

(3) Проектите на позиции се подготвят и одобряват при следните условия и ред:

1. Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз изпраща официалното писмо и документите от Европейската комисия относно

но досъдебната фаза от процедурите по ал. 1 до дирекциите „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ и „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз“ в администрацията на Министерския съвет, до дирекциите „Европейски съюз“ и „Правно-нормативна“ на Министерството на външните работи, както и до компетентната териториална дирекция на Министерството на външните работи съгласно чл. 31 от Устройствения правилник на Министерството на външните работи в случаите на производство по чл. 227 от Договора за създаване на Европейската общност;

2. дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет дава указания на съответната работна група относно срока за подготовка на отговор; проектът на отговор съдържа мотивирано становище относно официалното твърдение на Европейската комисия, срока и мерките за изпълнение на задължението (ако междувременно същото не е изпълнено), както и друга информация, поискана от Европейската комисия;

3. проектът на отговор се съгласува с членовете на Съвета по европейските въпроси чрез секретариата на съвета;

4. при липса на бележки в указания срок окончателният текст на отговор се утвърждава от съответния заместник-министър или заместник-председател на държавна агенция, съответно на комисия, отговарящ по европейските въпроси, и се изпраща на секретариата на Съвета по европейските въпроси с копие до дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз“ в администрацията на Министерския съвет;

5. в случай на постъпили бележки по същество проектът на отговор се внася за обсъждане и одобряване от Съвета по европейските въпроси; окончателният текст на отговор се подготвя от вносителя и се изпраща на секретариата на Съвета по европейските въпроси;

6. секретариатът на Съвета по европейските въпроси изпраща окончателния текст на отговор до дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз“ в администрацията на Министерския съвет и до дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи, която го препраща на Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз;

7. Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз изпраща отговора на българската страна до Европейската комисия.

(4) В случай че по даден проект на отговор не може да бъде постигнато съгласие в рамките на съгласувателната процедура в Съвета по европейските въпроси

или проектът на отговор се отнася до приоритетни въпроси от национално значение, той се внася от ресорния министър или заместник министър-председател с мотивиран доклад за разглеждане на заседание на Министерския съвет.

(5) В случай на внесен в Народното събрание законопроект, с който се приемат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз - обект на запитването от страна на Европейската комисия, одобреният отговор се изпраща и на председателя на Комисията по европейските въпроси на Народното събрание.

Чл. 19. (1) Дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз“ в администрацията на Министерския съвет организира осъществяването на процесуалното представителство и правната защита на Република България пред съдебните институции на Европейския съюз, като:

1. организира подготовката на позиция по всяко дело, по което Република България е страна или има правен интерес;
2. оформя окончателния текст на позиция и организира представянето ѝ пред съдебните институции на Европейския съюз;
3. представлява точка за контакт за получаване на официалните уведомления от Секретаря на Съда на Европейските общности и от Секретаря на Първоинстанционния съд; официалните уведомления се изпращат и до Висшия съдебен съвет;
4. поддържа регистър относно делата в съдебните институции на Европейския съюз, по които Република България е страна;
5. проучва и анализира практиката на съдебните институции на Европейския съюз и изготвя предложения за предприемане на конкретни мерки;
6. съвместно със секретариата на Съвета по европейските въпроси наблюдава осъществяването на необходимите мерки, свързани с изпълнението на влезлите в сила решения на съдебните институции на Европейския съюз по дела, по които Република България е страна;
7. предоставя информация относно делата, по които Република България е страна.

(2) Дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз“ в администрацията на Министерския съвет подпомага дейността на съвета по чл. 21, ал. 1 .

Чл. 20. (1) Процесуалното представителство на Република България пред съдебните институции на Европейския съюз се осъществява от правителствени процесуални агенти, които са служители на дирекция „Процесуално представи-

телство пред съдебните институции на Европейския съюз” в администрацията на Министерския съвет.

(2) За правителствени процесуални агенти се назначават лица, които:

1. са завършили висше юридическо образование, имат юридическа правоспособност и притежават необходимите професионални качества;
2. владеят писмено и говоримо поне един от работните езици на Европейския съюз.

Чл. 21. (1) За подпомагане представителството на Република България пред съдебните институции на Европейския съюз се създава Съвет за правна защита към Министерския съвет.

(2) Съветът за правна защита има консултативни функции относно необходимостта от сезиране на съдебните институции на Европейския съюз, позициите, които Република България представя пред тях, и стратегията на защита.

(3) Председател на Съвета за правна защита е заместник-министър на правосъдието.

(4) В състава на Съвета за правна защита се привличат видни представители на академичната общност и на съдебната практика. Поименният състав на съвета се определя със заповед на министър-председателя.

(5) Министър-председателят на Република България може да възлага на Съвета за правна защита изпълнението на конкретни задачи.

(6) Министрите, както и дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз” в администрацията на Министерския съвет, могат да сезират Съвета за правна защита за становище. Искането за становище съдържа препоръчителен срок за неговото изготвяне.

(7) Становищата на Съвета за правна защита се изпращат до субекта, по чието искане са изготвени, а в случаите по ал. 6 и до дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз” в администрацията на Министерския съвет.

Чл. 22. Процедурата по подготовка и одобряване на позиция на Република България пред съдебните институции на Европейския съюз започва след сезиране от тяхна страна или по предложение на заинтересуваните министри.

Чл. 23. (1) Незабавно след сезирането от страна на съдебна институция на Европейския съюз дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз” в администрацията на Министерския съвет изпраща всички налични документи на заинтересуваната администрация с указания

относно срока за подготовка на проект на позиция. Проектът следва да съдържа правни и фактически аргументи.

(2) Документите по ал. 1 се изпращат с копие до дирекция „Европейски съюз“ и дирекция „Правно-нормативна“ на Министерството на външните работи, както и до компетентната териториална дирекция на Министерството на външните работи съгласно чл. 31 от Устройствения правилник на Министерството на външните работи в случаите на производство по чл. 227 от Договора за създаване на Европейската общност.

Чл. 24. В случаите на необходимост от сезиране на съдебна институция на Европейския съюз от страна на Република България съответният министър организира подготовката на мотивиран доклад и проект на позиция, както и всички необходими документи в подкрепа на искането.

Чл. 25. (1) Проектите на позиции по чл. 23 и 24 се съгласуват предварително с дирекциите „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ и „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз“, а при необходимост и с други дирекции от специализираната администрация на Министерския съвет, с дирекциите „Европейски съюз“ и „Правно-нормативна“ на Министерството на външните работи, с министрите и заинтересуваните администрации, след което се предлагат за одобряване от Министерския съвет. По преценка на вносителя проектите на позиции могат да се придружават от становище на Съвета за правна защита.

(2) В случаите на производство по чл. 227 от Договора за създаване на Европейската общност проектите на позиции по чл. 23 и 24 се съгласуват и с компетентната териториална дирекция на Министерството на външните работи съгласно чл. 31 от Устройствения правилник на Министерството на външните работи.

Чл. 26. Проектите на позиции за представяне пред Съда на Европейските общности при процедура по чл. 226 или 227 от Договора за създаване на Европейската общност се съгласуват предварително с членовете на Съвета по европейските въпроси чрез секретариата на съвета.

Чл. 27. След одобряване на позицията от Министерския съвет тя се представя пред съдебната институция на Европейския съюз от правителствен процесуален агент.

Чл. 28. Дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ в администрацията на Министерския съвет:

1. подпомага експертно дейността на Министерския съвет за провеждане на

съгласувана политика на Република България към Европейския съюз;

2. прави предложения за включване в законодателната програма на Министерския съвет на проекти на актове в съответствие с политиките и актовете на Европейския съюз;

3. подготвя становища по проектите на решения на Съвета по европейските въпроси и по проектите на актове на Министерския съвет и на министрите за съответствието им с политиките и законодателството на Европейския съюз;

4. координира съвместно с Министерството на външните работи дейността по подготовката на участието на министър-председателя на Република България на заседания на Европейския съвет;

5. наблюдава и координира процеса на подготовка и одобряване проектите на рамкови позиции по въпросите, които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и спомагателните му органи, в процеса на комитология и проектите на рамкови позиции по Белите и Зелените книги на Европейската комисия, с изключение на въпроси, отнасящи се до Общата външна политика и политика за сигурност и Европейската политика за сигурност и отбрана;

6. наблюдава и координира процеса на подготовка и одобряване проектите на позиции за заседанията на Европейския съвет и на Съвета на Европейския съюз, включително за неформалните заседания;

7. съгласува указания за заседанията на спомагателните органи на Съвета на Европейския съюз и на органите в процеса на комитология;

8. анализира политиките на Европейския съюз и извършва наблюдение на изпълнението на ангажиментите на Република България към Европейския съюз;

9. координира нотифицирането на актовете от българското законодателство, с които се въвеждат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на директивите на Европейските общности;

10. осъществява мониторинг по приемането на актове, с които се въвеждат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз, в указания от съответните институции на Европейския съюз срок;

11. осъществява координацията на досъдебната фаза от процедурите по чл. 226 и 227 от Договора за създаване на Европейската общност;

12. администрира информационната система по чл. 16 ;

13. осигурява организационно и технически работата на Съвета по европейските въпроси;

14. представлява национална точка за контакт с Бюрото за техническо под-

помагане при обмяна на информация (TAIEX Office) на Европейската комисия по отношение на администрацията на изпълнителната власт в Република България;

15. представлява национален център СОЛВИТ (SOLVIT) в рамките на европейската мрежа за разрешаване на спорове с презграничен елемент, възникнали от неправилното прилагане на законодателството на Европейската общност в областта на вътрешния пазар.

Чл. 29. (1) Дирекция „Европейски съюз“ на Министерството на външните работи съдейства за провеждането на единна съгласувана политика на Република България по европейските въпроси с изключение на тези, свързани с Общата външна политика и политика за сигурност и с Европейската политика за сигурност и отбрана, като изпълнява следните функции:

1. координация съвместно с дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ на Министерския съвет на дейността по подготовката на участието на Република България в заседанията на Европейския съвет;

2. предоставяне на Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз на приетите рамкови позиции във връзка с участието на страната в Европейския съвет, Съвета „Общи въпроси и външни отношения“ в частта „Общи въпроси“ и останалите формати на Съвета на Европейския съюз;

3. координация и оказване на експертно съдействие във връзка с участието на Република България в работата на Съвета на Европейския съюз;

4. съгласуване и изпращане на указания до Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз за участие в работата на спомагателните органи на Съвета на Европейския съюз и органите в процеса на комитология с изключение на заседанията по въпросите, свързани с Общата външна политика и политиката за сигурност и Европейската политика за сигурност и отбрана; осигуряване единството на позициите на Република България в различните институции на Европейския съюз;

5. разработване на анализи и становища относно участие в преговори по въпросите на:

а) институциите и институционални въпроси на Европейския съюз, бъдещото развитие на Европейския съюз, промяната на учредителните договори, включително обсъжданията на Договора за създаване на Конституция за Европа;

б) политиката на разширяване на Европейския съюз и преговорите със страните кандидатки;

в) правните аспекти на членството в Европейския съюз;

- г) отношенията с Европейския парламент;
- д) стратегиите на Европейския съюз;
- е) секторните и новоформиращите се политики на Европейския съюз и гарантиране единство на националната политика по съответните въпроси;
- ж) външните измерения на политиките на Европейския съюз;
- з) финансовата рамка на бюджета на Европейския съюз и други важни финансови въпроси, включително политическо наблюдение върху използването на средствата, постъпващи по линия на Европейския съюз;
- 6. наблюдаване процеса на подготовка и одобряване проектите на рамкови позиции по въпросите, които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и спомагателните му органи, както и в процеса на комитология, с изключение на въпроси, отнасящи се до Общата външна политика и политика за сигурност и Европейската политика за сигурност и отбрана;
- 7. координация на двустранните отношения с държавите-членки на Европейския съюз, по въпросите на Европейския съюз;
- 8. участие във външноикономическата политика и координацията на участието на Република България в международни икономически организации, като Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, Световната търговска организация, Европейското икономическо пространство и др., съвместно с водещите министерства и ведомства;
- 9. съвместно с компетентните дирекции на Министерството на външните работи съдейства на министъра на външните работи при изпълнение на функциите му по чл. 2, ал. 2, т. 6 .
- (2) При необходимост дирекция „Европейски съюз“ предоставя на членовете и секретариата на Съвета по европейските въпроси информация, постъпила от Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз, от посолствата на Република България в държавите-членки на Европейския съюз, или от посолствата на държавите-членки на Европейския съюз, в Република България във връзка с подготовката на материалите по чл. 11 , 12 и 13 .

Чл. 30. (1) Държавни служители и лица, работещи по трудово правоотношение в централната администрация на изпълнителната власт или във ведомства, които изпълняват функции по координационния механизъм по европейските въпроси, могат да бъдат награждавани за една календарна година с парични награди в размер до 6 основни месечни заплати на съответното лице.

(2) Лицата по ал. 1 се награждават от органа по назначаването/работодателя съгласувано с министъра по европейските въпроси, а за второстепенните разпо-

редители с бюджетни кредити - и със съответния първостепенен разпоредител с бюджетни кредити. По преценка на органа по назначаването, а за второстепенните разпоредители с бюджетни кредити - съгласувано със съответния първостепенен разпоредител с бюджетни кредити, средствата за награди по ал. 1 или част от тях могат да бъдат разходвани и за обучение.

(3) Размерът на наградите по ал. 1 се определя в зависимост от приноса на лицата за осъществяване на конкретни мерки по изпълнението на задълженията, произтичащи от членството на Република България в Европейския съюз.

(4) Членовете на политическите кабинети по чл. 27 и следващите от Закона за администрацията и държавните служители и лицата, работещи по трудово правоотношение, по чл. 8 от Постановление № 168 на Министерския съвет от 2006 г. за заплатите в бюджетните организации и дейности нямат право на награда по ал. 1.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на постановлението:

1. „Годишна програма за участие на Република България в процеса на вземане на решения на Европейския съюз“ е документ, който съдържа приоритети и общи насоки на българските позиции по стратегически въпроси на Европейския съюз за период една календарна година. Програмата се разработва в съответствие с приоритетите на съответните председателства на Европейския съюз и в съответствие с програмите на Европейската комисия.

2. „Рамкова позиция“ е документ, който се изготвя по всички въпроси (досиета), които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз, неговите спомагателни органи, в процеса на комитология, както и по Белите и Зелените книги на Европейската комисия.

3. „Позиция“ е:

а) документ за редовно или неформално заседание на Европейския съвет или на Съвета на Европейския съюз, който е съобразен с рамковите позиции по отделните точки от дневния ред на заседанието;

б) документ за осигуряване защита на правата и интересите на Република България пред съдебните институции на Европейския съюз или за представяне пред други институции на Европейския съюз.

4. „Комитология“ е процесът на упражняване на изпълнителните правомощия на Европейската комисия чрез комитети.

5. „Таблица на съответствието“ е сравнителен работен документ за отразяване степента на съответствие на проект на български акт с акт на Европейския съюз.

Таблицата се изготвя на български език и съдържа 3 колони:

- а) първа колона - пълен текст на акта на Европейския съюз;
- б) втора колона - текст от проект на български акт или от действащ български акт, който кореспондира с нормата от акта в първа колона;
- в) трета колона - преценка на степента на съответствие (пълно или частично); при липса на пълно съответствие се посочва срок за бъдещо въвеждане на съответната европейска норма в националния акт, както и видът на акта за осъществяването му.

б. „Нотифициране“ е предоставяне на информация относно приемането на актове, с които се въвеждат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на директивите на Европейския съюз.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Отменя се Постановление № 145 на Министерския съвет от 2005 г. за организация и координация по въпросите на Европейския съюз (обн., ДВ, бр. 58 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 78, 83, 84 и 96 от 2005 г. и бр. 2, 24 и 55 от 2006 г.).

§ 3. В Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация, приет с Постановление № 216 на Министерския съвет от 2005 г. (обн., ДВ, бр. 84 от 2005 г.; изм., бр. 89 от 2005 г.; попр., бр. 92 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 19, 48, 54, 55, 71 и 81 от 2006 г.), се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 56, ал. 2, т. 2 думите „по подготовката на Република България за членство и“ се заличават.

2. В чл. 88, ал. 1 числото „369“ се заменя с „386“.

3. В чл. 100, ал. 2 се създава т. 8:

„8. дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз.“

4. В чл. 102:

а) създава се нова т. 13:

„13. разработва становища относно участие в преговори по въпросите на стратегиите на Европейския съюз, секторните и новосформиращите се политики на Европейския съюз и гарантиране единството на националната политика по съответните въпроси;“

б) досегашните т. 13 - 21 стават съответно т. 14 - 22.

5. В чл. 105:

а) точка 3 се изменя така:

„3. подготвя становища по проектите на решения на Съвета по европейските въпроси и по проектите на актове на Министерския съвет и на министрите за съответствието им с политиките и законодателството на Европейския съюз;”

б) точка 4 се отменя;

в) създават се нови т. 4 - 7:

„4. координира съвместно с Министерството на външните работи дейността по подготовката на участието на министър-председателя на Република България в заседания на Европейския съвет;

5. наблюдава и координира процеса на подготовка и одобряване проектите на рамкови позиции по въпросите, които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и спомагателните му органи в процеса на комитология, и проектите на рамкови позиции по Белите и Зелените книги на Европейската комисия с изключение на въпроси, отнасящи се до Общата външна политика и политика за сигурност и до Европейската политика за сигурност и отбрана;

6. наблюдава и координира процеса на подготовка и одобряване проектите на позиции за заседанията на Европейския съвет и на Съвета на Европейския съюз, включително за неформалните заседания;

7. съгласува указания за заседанията на спомагателните органи на Съвета на Европейския съюз и на органите в процеса на комитология;”

г) точка 8 се отменя;

д) досегашната т. 5 става т. 8;

е) досегашната т. 6 става т. 9 и се изменя така:

„9. координира нотифицирането на актовете от българското законодателство, с които се въвеждат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на директивите на Европейските общности;”

ж) създава се нова т. 10:

„10. осъществява мониторинг по приемането на актове, с които се въвеждат мерки на национално ниво, необходими за изпълнение и прилагане на актове на Европейския съюз, в указания от съответните институции на Европейския съюз срок;”

з) досегашната т. 7 става т. 11 и се изменя така:

„11. осъществява координацията на досъдебната фаза от процедурите по чл. 226 и 227 от Договора за създаване на Европейската общност;”

и) досегашната т. 9 става т. 12 и се изменя така:

„12. администрира информационната система по чл. 16 от Постановление № 85 на Министерския съвет от 2007 г. за организация и координация по въпросите

на Европейския съюз;”

к) досегашните т. 10, 11 и 12 стават съответно т. 13, 14 и 15;

л) досегашната т. 13 става т. 16 и се изменя така:

„16. осигурява организационно и технически работата на Съвета по европейските въпроси към Министерския съвет;”

м) досегашната т. 14 става т. 17 и в нея думите „проблемите на европейската интеграция” се заменят с „въпросите на Европейския съюз”;

н) точка 15 се отменя;

о) досегашната т. 16 става т. 18 и в нея думите „към Генерална дирекция „Разширяване” се заличават;

п) създава се нова т. 19:

„19. представлява национален център СОЛВИТ (SOLVIT) в рамките на европейската мрежа за разрешаване на спорове с презграничен елемент, възникнали от неправилното прилагане на законодателството на Европейската общност в областта на вътрешния пазар;”

р) досегашните т. 17 - 24 стават съответно т. 20 - 27.

6. Създава се чл. 108:

„108. Дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз”:

1. организира осъществяването на процесуалното представителство и правната защита на Република България пред съдебните институции на Европейския съюз, като:

а) организира подготовката на позиция по всяко дело пред съдебните институции на Европейския съюз, по което Република България е страна или има правен интерес;

б) оформя окончателния текст на позиция и организира представянето ѝ пред съдебните институции на Европейския съюз;

в) представлява точка за контакт за получаване на официалните уведомления от Секретаря на Съда на Европейските общности и от Секретаря на Първоинстанционния съд; официалните уведомления се изпращат и до Висшия съдебен съвет;

г) поддържа регистър относно делата в съдебните институции на Европейския съюз, по които Република България е страна;

д) проучва и анализира практиката на съдебните институции на Европейския съюз и изготвя предложения за предприемане на конкретни мерки;

е) съвместно със секретариата на Съвета по европейските въпроси наблюдава осъществяването на необходимите мерки, свързани с изпълнението на влезлите в сила решения на съдебните институции на Европейския съюз по дела, по които Република България е страна;

ж) предоставя информация относно делата, по които Република България е страна;

2. подпомага дейността на Съвета за правна защита."

7. В приложение № 3 към чл. 88, ал. 2:

а) в наименованието числото „369“ се заменя с „386“;

б) на ред „Специализирана администрация“ числото „130“ се заменя със „147“;

в) на ред „дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ числото „22“ се заменя с „32“;

г) след ред „дирекция „Етнически и демографски въпроси 17“ се създава нов ред:

„дирекция „Процесуално представителство пред съдебните институции на Европейския съюз“ 7“.

§ 4. В Устройствения правилник на Министерството на външните работи, приет с Постановление № 34 на Министерския съвет от 2006 г. (обн., ДВ, бр. 19 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 48 и 71 от 2006 г.), се правят следните изменения:

1. В чл. 5, ал. 2, т. 16:

а) думите „присъединяването на Република България към“ се заменят с „участието на Република България в процеса на вземане на решения в“;

б) в буква „б“ думите „инструкции на Мисията на Република България към Европейските общности (ЕО)“ се заменят с „указания на Постоянното представителство на Република България към ЕС“;

в) в буква „г“ думите „присъединяването на Република България към“ се заменят с „участието на Република България в работата на“ и думата „формации“ се заменя с „формати“;

г) буква „в“ се заличава;

д) досегашните букви „г“ и „д“ стават съответно букви „в“ и „г“.

2. В чл. 14, ал. 3 числото „1766“ се заменя с „1776“.

3. В чл. 26, т. 2 думата „Евроинтеграция“ се заменя с „Европейски съюз“.

4. В чл. 31, т. 5 думата „Евроинтеграция“ се заменя с „Европейски съюз“.

5. В чл. 34, ал. 1, т. 3 думата „Евроинтеграция“ се заменя с „Европейски съюз“.

6. Член 28 се изменя така:

„Чл. 28. (1) Дирекция „Европейски съюз“ съдейства за провеждането на един-на съгласувана политика на Република България по европейските въпроси, като изпълнява следните функции:

1. координация съвместно с дирекция „Координация по въпросите на Европейския съюз и международните финансови институции“ на дейността по подготовката на участието на Република България в заседанията на Европейския съюз;

2. предоставяне на Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз на приетите рамкови позиции във връзка с участието на страната в Европейския съвет, Съвета „Общи въпроси и външни отношения“ в частта „Общи въпроси“ и в останалите формати на Съвета на Европейския съюз;

3. координация и оказване на експертно съдействие във връзка с участието на Република България в работата на Съвета на Европейския съюз;

4. съгласуване и изпращане на указания до Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз за участие в работата на спомагателните органи на Съвета на Европейския съюз и органите в процеса на комитология с изключение на заседанията по въпросите, свързани с Общата външна политика и политиката за сигурност и Европейската политика за сигурност и отбрана; осигуряване единството на позициите на Република България в различните институции на Европейския съюз;

5. разработване на анализи и становища и участие в преговори по въпросите на:

а) институциите и институционални въпроси на Европейския съюз, бъдещото развитие на Европейския съюз, промяната на учредителните договори, включително обсъжданията на Договора за създаване на Конституция за Европа;

б) политиката на разширяване на Европейския съюз и преговорите със страните кандидатки;

в) правните аспекти на членството в Европейския съюз;

г) отношенията с Европейския парламент;

д) стратегиите на Европейския съюз;

е) секторните и новоформиращите се политики на Европейския съюз и гарантиране на единство на националната политика по съответните въпроси;

ж) външните измерения на политиките на Европейския съюз;

з) финансовата рамка на бюджета на Европейския съюз и други важни финансови въпроси, включително политическо наблюдение върху използването на

средствата, постъпващи по линия на Европейския съюз;

6. наблюдаване процеса на подготовка и одобряване проектите на рамкови позиции по въпросите, които се разглеждат от Европейския съвет, Съвета на Европейския съюз и спомагателните му органи, както и в процеса на комитология, с изключение на въпроси, отнасящи се до Общата външна политика и политика за сигурност, Европейската политика за сигурност и отбрана;

7. координация на двустранните отношения с държавите-членки на Европейския съюз, по въпроси на Европейския съюз;

8. участие във външноикономическата политика и координацията на участието на Република България в международни икономически организации, като Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, Световната търговска организация, Европейското икономическо пространство и др., съвместно с водещите министерства и ведомства;

9. съвместно с компетентните дирекции на министерството съдейства на министъра на външните работи при изпълнение на функциите му по чл. 2, ал. 2, т. 6.

(2) При необходимост дирекция „Европейски съюз“ предоставя на членовете и секретариата на Съвета по европейските въпроси информация, постъпила от Постоянното представителство на Република България към Европейския съюз, от посолствата на Република България в държавите-членки на Европейския съюз, или от посолствата на държавите-членки на Европейския съюз, в Република България във връзка с подготовката на рамкови позиции, позиции, указания и становища.”

7. В чл. 36, ал. 1 думата “присъединяването” се заменя с „участието”.

8. В приложение № 1 към чл. 14, ал. 4:

а) в наименованието числото „1766” се заменя с „1776”;

б) ред „дирекция „Евроинтеграция” 33” се заменя с „дирекция „Европейски съюз” „43”.

§ 5. Досегашните работни групи съгласно Постановление № 145 на Министерския съвет от 2005 г., от чиито обхват отпадат определени въпроси или за които се променя водещото ведомство, предоставят на работните групи съгласно това постановление подробна писмена информация за състоянието на изпълнението на ангажиментите, включително актуални таблици на съответствие с правото на Европейския съюз, поети задължения, чието изпълнение е в ход, позиции, представяни в процеса на подготовката и обсъждането на нови инициативи в съответната област, и всяка друга информация за поемане на отговорностите от новата работна група.

§ 6. За изпълнението на чл. 30 министърът на финансите предоставя средства

от централния бюджет за съответната година по реда на чл. 34, ал. 1 от Закона за устройството на държавния бюджет по бюджетите на министерствата и ведомствата в размери, определени за съответната бюджетна година.

§ 7. Постановлението влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Постановление № 168 на Министерския съвет от 23 юли 2007 г. за преобразуване на Националното управление по горите в Държавна агенция по горите (ДВ, бр. 62 от 2007 г., в сила от 19.07.2007 г.)

§ 6. В нормативните актове на Министерския съвет:

1. Думите „министърът на земеделието и горите“ и „министъра на земеделието и горите“ се заменят съответно с „министърът на земеделието и продоволствието“ и „министъра на земеделието и продоволствието“.

2. Думите „Министерството на земеделието и горите“ и „Министерство на земеделието и горите“ се заменят съответно с „Министерството на земеделието и продоволствието“ и „Министерство на земеделието и продоволствието“.

3. Думите „Националното управление по горите“ и „Национално управление по горите“ се заменят съответно с „Държавната агенция по горите“ и „Държавна агенция по горите“.

4. Думите „ръководителят на Националното управление по горите“ и „началникът на Националното управление по горите“ и думите „ръководителя на Националното управление по горите“ и „началника на Националното управление по горите“ се заменят съответно с „председателя на Държавната агенция по горите“ и „председателя на Държавната агенция по горите“.

§ 7. Министърът на финансите да извърши необходимите корекции по бюджетите на Министерството на земеделието и продоволствието и на Министерския съвет.

§ 8. Постановлението се приема на основание на Решение на Народното събрание от 18 юли 2007 г. за промяна в структурата на Министерския съвет и чл. 47, ал. 1 от Закона за администрацията.

§ 9. Постановлението влиза в сила от 19 юли 2007 г.

Приложение № 1

към чл. 3, ал. 1

- 1.** Съвет по общи въпроси и външни отношения - министърът на външните работи.
- 2.** Съвет по икономически и финансови въпроси - министърът на финансите.
- 3.** Съвет по правосъдие и вътрешни работи - министърът на вътрешните работи и министърът на правосъдието.
- 4.** Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси - министърът на труда и социалната политика.
- 5.** Съвет по конкурентоспособност - министърът на икономиката и енергетиката.
- 6.** Съвет по транспорт, телекомуникации и енергетика - министърът на транспорта.
- 7.** Съвет по земеделие и рибарство - министърът на земеделието и продоволствието.
- 8.** Съвет по околна среда - министърът на околната среда и водите.
- 9.** Съвет по образование, култура и младеж - министърът на образованието и науката.

Приложение № 2

към чл. 3, ал. 3

Таблица на съответствието с правото на Европейския съюз		
Наименование и идентификационен номер на съответния нормативен акт на Европейския съюз	Наименование на проекта на българския акт/ действащите актове, с които се въвеждат изискванията	Степен на съответствие (срещу всеки текст от акта на Европейския съюз се записва една от изброените възможности)
Текст на съответния нормативен акт на Европейския съюз - член по член	Кореспондиращ текст от проекта на акт/действащи нормативни актове	а) пълно; б) частично; конкретизация на българския акт, с който ще се въведе съответното изискване, включително дата/срок; коментар на причините за невъвеждане или частично въвеждане на разпоредбите; в) не подлежи на въвеждане; коментар; г) Република България не се възползва от предложената опция; коментар.

Приложение № 3

към чл. 7, ал. 1

Работна група	Наименование/водещо ведомство
---------------	-------------------------------

Работна група № 1	„Свободно движение на стоки“ — Министерството на икономиката и енергетиката
Работна група № 2	„Свободно движение на хора“ — Министерството на труда и социалната политика
Работна група № 3	„Право на установяване и свободно предоставяне на услуги“ — Министерството на икономиката и енергетиката
Работна група № 4	„Дружествено право“ — Министерството на правосъдието
Работна група № 5	„Конкуренция“ — Комисията за защита на конкуренцията
Работна група № 6	„Държавни помощи“ — Министерството на финансите
Работна група № 7	„Земеделие“ — Министерството на земеделието и продоволствието
Работна група № 8	„Рибарство“ — Министерството на земеделието и продоволствието
Работна група № 9	„Транспортна политика“ — Министерството на транспорта
Работна група № 10	„Данъчна политика“ — Министерството на финансите
Работна група № 11	„Икономически и паричен съюз“ — Министерството на финансите и Българската народна банка
Работна група № 12	„Статистика“ — Националният статистически институт
Работна група № 13	„Социална политика и заетост“ — Министерството на труда и социалната политика
Работна група № 14	„Енергетика“ — Министерството на икономиката и енергетиката
Работна група № 15	„Индустриална политика и малки и средни предприятия“ — Министерството на икономиката и енергетиката
Работна група № 16	„Образование, взаимно признаване на професионални квалификации, младеж, наука и изследвания“ — Министерството на образованието и науката
Работна група № 17	„Телекомуникации и информационни технологии“ — Държавната агенция за информационни технологии и съобщения
Работна група № 18	„Политика в областта на културата и аудиовизията, закрилата на интелектуалната и индустриалната собственост“ — Министерството на културата
Работна група № 19	„Регионална политика и координация на структурните инструменти“ — Министерството на финансите

Работна група № 20	„Околна среда“ — Министерството на околната среда и водите
Работна група № 21	„Защита на потребителите“ — Министерството на икономиката и енергетиката
Работна група № 22	„Здравеопазване“ — Министерството на здравеопазването
Работна група № 23	„Сътрудничество в областта на правосъдието и вътрешните работи“ — Министерството на вътрешните работи
Работна група № 24	„Митнически съюз“ — Министерството на финансите
Работна група № 25	„Търговска и външноикономическа политика“ — Министерството на икономиката и енергетиката
Работна група № 26	„Международно сътрудничество за развитие“ — Министерството на външните работи
Работна група № 27	„Финансов контрол и счетоводство“ — Министерството на финансите и Сметната палата
Работна група № 28	„Финансови и бюджетни въпроси“ — Министерството на финансите
Работна група № 29	„Гражданска защита“ — Министерството на държавната политика при бедствия и аварии
Работна група № 30	„Разширяване на Европейския съюз“ — Министерството на външните работи
Работна група № 31	„Лисабонска стратегия“ — Министерството на финансите и администрацията на Министерския съвет

Приложение № 4

към чл. 11, ал. 1, т. 1

Формат на рамкова позиция

ПОЗИЦИЯ ОТНОСНО: Заглавие на въпроса, по който се взема решение.

МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛЕН НОМЕР НА ДОСИЕ: Ако има такъв, ако не – номер на предложението на Европейската комисия.

ПРАВНО ОСНОВАНИЕ: Член/членове от Учредителните договори на Европейския съюз.

НАЧИН НА ГЛАСУВАНЕ: Единодушие, квалифицирано мнозинство.

ПРОЦЕДУРА НА ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЕ: Съвместно вземане на решения, консултация и други.

ЕТАП НА ПРИЕМАНЕ: Първо четене, второ четене в Европейския парламент/ Съвета на Европейския съюз, помирителна комисия.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ:

Значение на разглеждания въпрос за Република България.

Предварителна кратка информация по въпроса.

Становища на другите държави-членки на Европейския съюз по въпроса.

ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО:

Съществуваща българска нормативна база и съответно – необходимост от промени в българската нормативна база.

Ако оценката на въздействието върху нормативната база показва, че актът няма да доведе до промени за Република България в съответната област и няма да създаде прецеденти: Република България може да подкрепи предложението без изготвяне на по-нататъшна оценка на въздействието.

Ако оценката на въздействието върху нормативната база показва, че актът ще промени правото и практиката на Република България в съответната област или ще създаде прецеденти: изготвя се по-нататъшна оценка на въздействието на предлаганите промени.

Очаквано отражение върху бизнеса.

Очаквано финансово въздействие, в т.ч. необходимост от осигуряване на допълнителни национални финансови ресурси за бъдещото прилагане на решението по въпроса.

Положителни и отрицателни очаквания от приемането на решението на Европейския съюз.

- ТЕКСТ НА РАМКОВАТА ПОЗИЦИЯ:

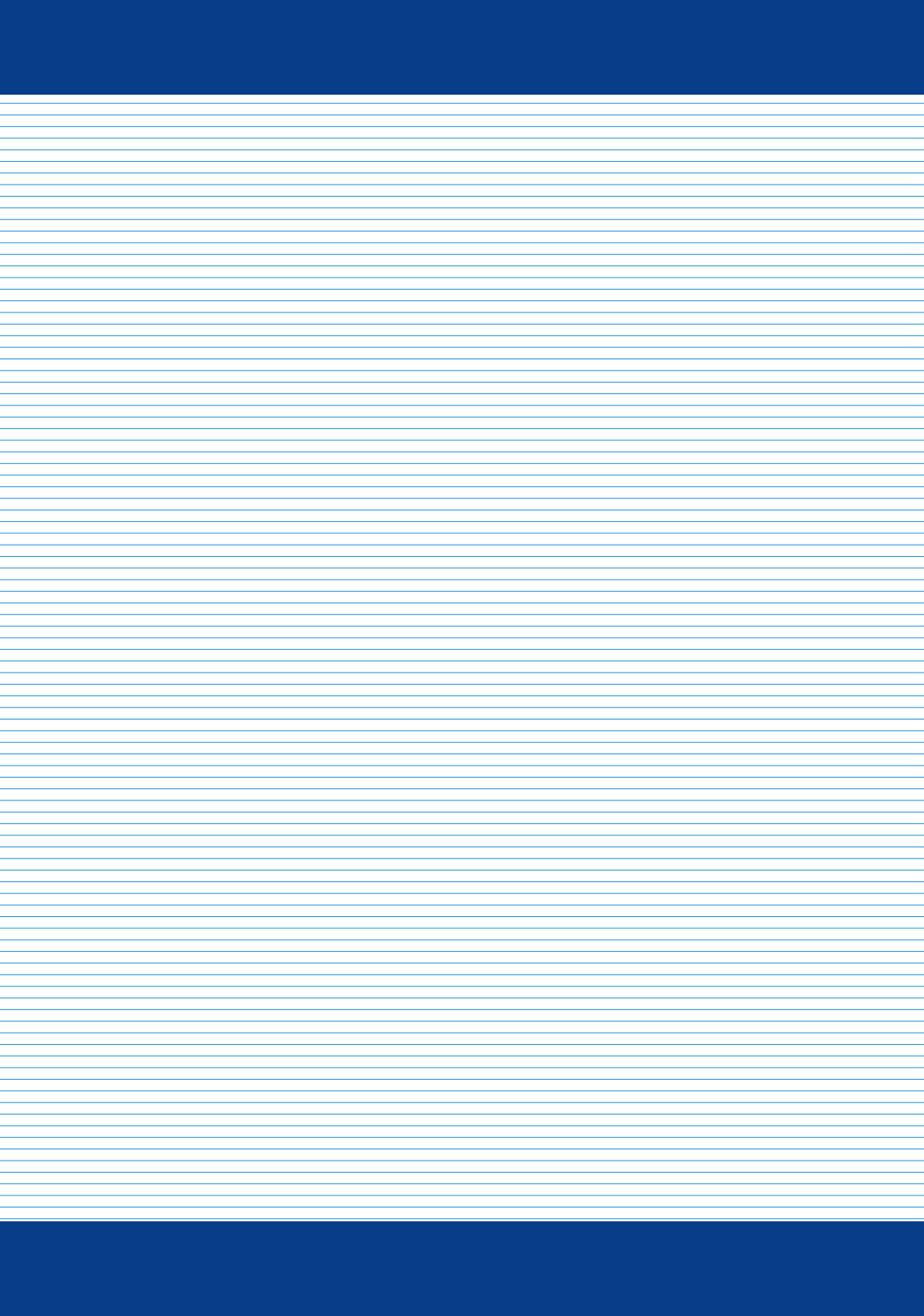
ДАНИИ ЗА ПОДГОТОВКАТА НА РАМКОВАТА ПОЗИЦИЯ:

Наименование на подготвящата институция, име, длъжност, телефон и електронен адрес на лице за контакт.

Име, длъжност, телефон и електронен адрес на лицето, отговорно за формулирането на позицията (началник на отдел, директор и др.).

Име и длъжност на лицето, утвърдило позицията.

Дата на одобряване на позицията.

1000 София, бул. Витоша 18, тел.: 981 99 00, факс: 980 92 98

РАДИО НОВА ЕВРОПА

RADIO NEW EUROPE

founder RFE/RL, Inc., 1999

www.novaevropa.net